Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий газетаси

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1999 йил 10 АВГУСТ. сешанба, № 58 (6.014). Сотувда эркин нархда

МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ – МИЛЛАТ НЕГИЗИ

Маълумки, шу йил июль ойининг бошларида республика Маънавият ва маърифат кенгаши ташаббус гуруҳининг мажлиси бўлиб ўтганди. Ушбу мажлис иштирокчилари қабул қилган қарорга кўра Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, шаҳарлар ва туманларда кенгашнинг бўлимларини ташкил этиш бўйича ташаббус гуруҳларининг йиғилишлари ўтказилиб, республика кенгаши таъсис конференциясига делегатлар сайланди.

Куни кеча эса Тошкентда республика Маънавият ва маърифат кенгашининг таъсис конференцияси бўлиб ўтди. Унда вилоятлардан сайланган делегатлар, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси, вилоятлар ва

(Давоми 2-бетда)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

РЕСПУБЛИКАДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН ХОДИМЛАРНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республикада жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш, спорт соҳасида Ўзбекистоннинг шон-шуҳрати ва шарафини юксалтиришга қўшган салмоқли ҳиссаси ҳамда маънавий, жисмоний жиҳатдан соғлом ёш авлодни камол топтириш ва юқори маҳоратга эга бўлган спортчиларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашдаги хизматлари учун қуйидагилар мукофотлансин:

2-даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан

Абдумовлянов Абдумўмин Абдиқаҳорович — Бекобод шаҳар Каратэ миллий федерацияси президенти

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган спорт устози» фахрий унвони билан:

Нафасов Нурхон Зиятович — Ўзбекистон Республикаси Каратэ миллий федерацияси Президенти

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1999 йил 9 август

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОЙИШИ

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурига мувофиқ 1999 йилда республикамизда ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тизими учун илк бор янги қурилиш ва тубдан реконструкция қилиш ҳисобига топширилаётган академик лицей ва касб-ҳунар коллежларини сифатли қабул қилиш ҳамда 1999/2000 ўқув йилигача тантанали очиш мақсадида:

1. Ишга киритилаётган академик лицей ва касб-ҳунар коллежларини қабул қилиш Давлат комиссияси тасдиқлансин.

2. Давлат комиссияси жойлардаги ишчи комиссиялар билан бирга;

ўз ишида академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари қурилиши ва давлат таълим стандартлари даражасида жиҳозланишига таллуқли Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1999 йил 1 июлдаги топшириқлари баённомасига қатъий амал қилсин;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари билан биргаликда янги академик лицей ва касб-ҳунар коллежларини мамлакатимиз ҳудудлари бўйича қабул қилиш аниқ иш режасини бир ҳафта муддат ичида ишлаб чиқсинлар ва ўқув йили бошланишига қадар амалга оширсинлар.

3. Белгилаб қўйилсинки, янги академик лицей ва касб-ҳунар коллежларининг ишга киритилиши республикамизда босқичма-босқич амалга оширилаётган Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг юксак амалий натижаси бўлиб, уларнинг очилиши мамлакатимиз ҳаётида муҳим воқеа сифатида тантанали ўтказилади.

Уларнинг тантанали очилишини ташкил этиш, моҳияти ва аҳамиятини тушунтириш ҳамда тарғиб қилиш мақсадида махсус гуруҳ тузилсин ва унинг таркиби тасдиқлансин.

Мазкур гуруҳ, ҳудудлар раҳбарлари билан биргаликда, жойларда академик лицей ва касб-ҳунар коллежларини тантанали очсинлар ҳамда ўрта махсус, касб-ҳунар таълим турининг моҳияти ва аҳамиятини кенг жамоатчилик, айниқса, педагоглар ва ўқувчи ёшлар ўртасида атрофлича тушунтириш ва тарғиб қилишни таъминласинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим, Соғлиқни сақлаш, Маданият ишлари вазирликлари манфаатдор идора ва ташкилотлар билан биргаликда 1999/2000 ўқув йилигача янги академик лицей ва касб-ҳунар коллежларини меъёрий ва ўқув-услубий ҳужжатлар, дарсликлар ҳамда малакали педагогик кадрлар билан таъминласинлар.

5. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги 1999 йилда очилган академик лицей ва касб-ҳунар коллежларининг махсус жиҳозланган ўқув хона ва лабораторияларида ўқув жараёнини сифатли ташкил этиш, мавжуд техник воситалардан самарали фойдаланиш, педагоглар ва ёрдамчи-техник ходимларни олдиндан мақсадли тайёрлаш учун 10 кун муддат ичида юқори малакали, тажрибали педагог ва мутахассислардан иборат махсус ишчи гуруҳларни тузсин ҳамда уларнинг фаолиятини жойларда ташкил этсин.

6. Янги академик лицей ва касб-ҳунар коллежларини қабул қилиш жараёни ҳамда уларни тантанали очиш маросимлари оммавий ахборот воситалари орқали кенг ёритиб борилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1999 йил 6 август.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВГА

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич

Биз, Жиззах вилояти Мирзачўл туманининг қозоқ миллатига мансуб бир гуруҳ зиёлилари шуни маълум қиламизки, Сиз олиб бораётган одил ва оқилона сиёсатнинг энг биринчи натижаси юртимизда қарор топган тинчлик, осойишталик, барқарорлик, миллатлараро ва фуқаролараро тотувликдир. Бунинг учун Сизга Оллоҳдан узоқ умр, сиҳат-саломатлик ва куч-қувват тилаб қоламиз.

Ватанимиз мустақилликка эришганига саккиз йил тўлди. Бу — жуда қисқа муддат. Лекин шу давр мобайнида республикамизда оламшумул ўзгаришлар рўй берди. Барча бунёдкорлик ишлари, катта ўзгаришлар шахсан Сизнинг раҳбарлигингиз ва раҳнамолигингизда амалга ошганлигини биламиз. Шунинг учун Сизга халқимизнинг чексиз миннатдорлигини изҳор этамиз.

Шу йил 16 февралда Тошкентда содир этилган қўпорувчилик ҳаракатлари бизларнинг қаҳр-ғазабимизни уйғотди. Биз аминмизки, қора кучлар ўз ниятларига ета олмайдилар. Биз мустақиллигимизни ҳар доим кўз қорачиғимиздек асраймиз.

Сизга чексиз ҳурмат-эҳтиром билан

Спатай МИНТАЕВ
Амирали АБДИРОВ
Рзали ЯКУБОВ
Кожан СЕЙТЕНОВ
Минжас ТОРИБОЕВ

ҚУВОНЧ ЎТКИНЧИ, МУСТАҚИЛЛИК АБАДИЙ!

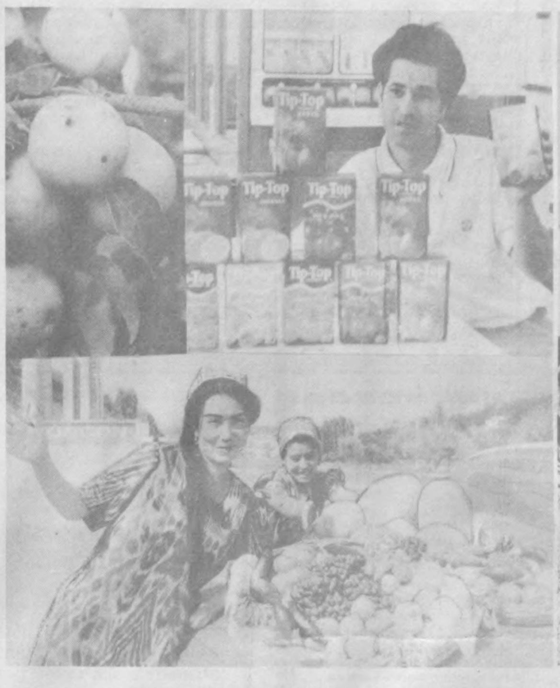

КИМ ЭДИГУ, КИМ БЎЛДИК

Ватанимиз тараққиёти суръатлари буни ёрқин кўрсатмоқда

МЕҲНАТ ҚАДРЛАНАДИГАН ЗАМОН

Президентимиз Ислом Каримовнинг «Республикамизда ғалла етиштиришда алоҳида ўрнак кўрсатган ишчи ва хизматчилардан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисида»ги фармонларини ўқиб, бир фикр кўнглимдан кечди. Кеча ким эдик, бугун киммиз? Кеча Ўзбекистон деган давлат бормиди, ўзбек халқини бирор танирмиди?

Икки йилдирки, хўжалигимиз ширкат усулида иш юритаяпти. 21 гектар майдонда ғалланинг «Интенсив» ва «Горлица» навларини парваришлаб, ҳосилдорликни 60 центнерга чиқардик. Аммо бу бизнинг шароитда чегара эмас. Келгусида бундан-да кўпроқ ҳосил олишни режалаб қўйдик.

Мен бошқа бир фикрни айтмоқчиман — истиқлол туфайли меҳнатимиз қадр топаяпти, хонадонимиз қут-баракага тўлаяпти. Улуғ айём — мустақилликнинг саккиз йиллик тўйи арафасида «Дўстлик» ордени билан тақдирланганлигим қўлимга қалам олиб, сизларга мактуб битишга даъват этди. Бундан кўксим ғурурга, миннатдорлик туйғуларига тўлди. Мустақиллигимиз, Ўзбекистон Ватанимиз, улуғ халқимиз ва давлатимизнинг умри боқий бўлсин!

Мадрим АЛИМОВ,
Хонқа туманидаги «Хоразм» ширкат хўжалиги бригада бошлиғи.

БАЙРОҒИМИЗ МАҒРУР ҲИЛПИРАР

Отам раҳматли бир куни «Худога минг шукр, мана мустақил бўлдик. Юртбошимиз эркин яшаб, эркин меҳнат қилишга ҳамма шароитни яратдилар. Замон ишбилармонники. Фермер бўл, шунда элга кўпроқ нафинг тегади» деган эдилар.

Падарим ўгитларига амал қилиб кам бўлмадим. Мустақиллик туфайли чет элларни кўрдим. Икки йил бурун исроиллик чорвадорлар тажрибасини ўргангани ўша давлатга бордим. Ўзбекистонликларни иззат-ҳурмат билан кутиб олганликларини, давлатимиз байроғини ўзга мамлакатда кўриб кўзларимга севинч, ғурур ёшлари келди. Мустақил давлат вакили сифатида дунёга чиққанимга, ота-боболарим орзу қилган кунларга етганимизга Яратганга ҳамду санолар айтдим. Ривожланган мамлакатлар истиқлолимизнинг дастлабки йилларданоқ Ўзбекистон келажагига ишонч билдирганликларидан шундай қувондимки, буни бир сўз билан ифодалаш мумкин эмас.

Ўйлаган режаларим амалга ошгани сайин мустақиллигимизни асраш, уни мустаҳкамлаш биз учун муқаддас бурч эканини тобора чуқур ҳис этаман. Аввал ким эдик, энди ким бўлдик деб мушоҳада юритаман. Ҳа, илгари бизни дунё билмас эди. Истиқлол туфайли жаҳонга танилдик. Ўзлигимизни англадик. Мамлакатимиз имкониятлари катта эканини билдик. Шундай экан, эркимизни, бахтимизни ҳеч қачон қўлдан бермаймиз.

Ҳусанбой АРАББОЕВ,
Чиноз туманидаги «Юлдуз» фермер хўжалиги раҳбари.

Жумадан Сешанбагача

КУННИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

● Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳайъатининг вилоятлар, шаҳар ва туманлар молия органлари, назорат ва тафтиш бош бошқармасининг тегишли бўлинмалари раҳбарлари, вазирлик тизимидаги ташкилотлар раҳбарлари иштирокида кенгайтирилган мажлиси бўлди. Унда 1999 йилнинг биринчи ярмида давлат бюджетининг бажарилиши якунлари ва республика молия органларининг Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 27 июлдаги мажлисида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалари кўриб чиқилди.

● Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Европа минтақавий бюросининг мамлакатларда соғлиқни сақлашни ривожлантириш департаменти директори Жужанна Якоб раҳбарлигидаги делегацияси аъзолари 9 август куни Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасига ташриф буюрди.

● 6-август куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Хўжаобод ер ости газ омборини қуриш ва ишга туширишда алоҳида ўрнак кўрсатган ишчи-хизматчилардан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисидаги Фармонга имзо чекди.

● Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида корхоналар банкротлиги ва санацияси масалалари бўйича янги таркибдаги ҳукумат комиссиясининг мажлиси бўлди.

Мажлисни комиссия раиси — Республика Бош вазирининг ўринбосари Б. Ҳамидов бошқарди.

● Таниқли адиб, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Саид Аҳмаднинг «Келинлар қўзғолони» комедияси АҚШ ва Канада яхудийлари ташкил этган «Уйғониш» театри саҳнасида ўйналди. Ушбу асар яқинда Исроилда ҳам саҳналаштирилади.

● Тошкентда Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигининг ярим йиллик иши якунларига бағишланган ҳайъат мажлиси бўлиб ўтди.

● Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг саккиз йиллиги муносабати билан Бухорода ўзбек миллий фильмлари республика иккинчи фестивали ўтказилди.

Ўз ерининг хўжайини

Ибрат

Раис кела-келгунча биз кўрмоқчи бўлган кишини «Яхши одам. Бори ташида. Даласиз туролмайди. Болалариям меҳнаткаш» дея таърифини келтириб келганди. Машинамиз йўл четига тўхташи билан пайкал оралаб юрган ўрта бўйли, тўладан келган, қорамағиз киши биз томон келаверди. Биз ҳам ариқдан хатлаб ўтиб, у томон юрдик.

— Ана шу одам мен сизга айтган Муҳаммаджон Маназаров бўладилар, — деди Низомжон Юнусов, кейин бизни таништирди.

— Шунақа, — дейди кулиб у, — фермер бўлиб юрибмиз.

Кейин ўзи айтиб қолди. Хўжаликка салкам ўттиз йил аграномлик қилибди. Бундан уч-тўрт йил муқаддам «қон босими» деган дардга чалиниб, «дўхтирлар группага чиқарворишбди». Далага, очиқ хавога ўрганган одам эмасми, уйда беш-олти ой ўтириб, дарди оғирлашса оғирлашибдики, енгиллашмабди. Охири бўлмапти. Оила аъзолари — ўғил-қизлари билан маслаҳатлашиб 10 гектар майдонда фермер хўжалиги ташкил қилибди.

— Ишлар қалай энди? — ҳол-аҳвол сўраган бўламиз.

— Яхши, — дейди Муҳаммаджон ака, — мана олти гектар ғалла экдик, уч гектар пахтамиз бор. Озроқ маккажўхори ҳам эканмиз...

— Дон дуруст чиқдими, ишқилиб?

— Дуруст. 41 центнердан 25 тоннага яқин ғалла топширдик. Аммо, ўтган йилгидан учтўрт центнерданга ютқаздик. Айб ўзимизда. Нега десангиз, экишда сал шошдик. Уруғликни лабораториядан ўтказишимиз керак эди. Текис чиқмади. Бунинг устига «занг» деган бир касал ёпишди. Яна... Сурункасига уч йил бир ерга буғдой экдик-да. Алмаштиролмадик. Ўриш ҳам сал кечикди...

— Ўрнига макка экибсиз?

— Макка экдик. Озгина чорвамиз ҳам бор-да. Бу йил сигирлар бош сонини ўн бошга етказамиз деганмиз. Шунга...

(Давоми 2-бетда)

УСТЮРТ КЕНГЛИКЛАРИДА

1. Кечаги кун оғриғи

— Устюрт—денгиз сатҳидан энг юқори ери 370 метр бўлган атрофи 200 метр баландликдаги тикжарликлар билан ўралган текислик. Фақат Қўнғирот тумани ҳудудидаги майдоннинг ўзи 10 миллион гектардан ошади;

— 1840-1850 йиллари Бухоро ҳамда Хива савдогарлари Хитойга 344747 жуфт сайғоқ шохларини олиб бориб сотишган. Айнан ўша йиллари Устюртдан ундирилган сайғоқнинг жами сони 700 мингдан кам бўлмаган;

— Устюрт Буюк Ипак йўлининг Осиёни Европа билан қуруқлик орқали боғлайдиган энг қисқа ва қулай шохобчаси ҳисобланган;

— Шўролар даврида Устюрт замини тўлиқ тадқиқ этилмади: туб аҳолининг аксарият қисми тезак ёқиб кун кўргани ҳолда Қуаниш ҳамда Шахпахтидаги газ фавворалари «Газли-Марказ» қувурига уланиб олис Европа хонадонларини иситишга хизмат қилаверди...

Хўш, бу ёруғ оламнинг ўзига хос беҳиштдек бурчакларидан бири бўлган ёввойи, аммо гўзал гўшанинг бугунги аҳволи қандай?!

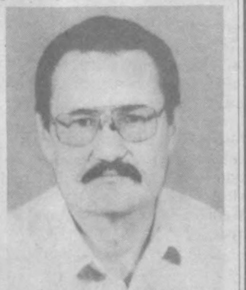

Саёҳатнома

Мен ушбу оғир, бироқ зарур саволга жавоб излаш учун Устюртга сафар тадоригини кўрар эканман, ўн-ўн беш йил аввалги қўлёзмаларимга ҳам бир қур кўз югуртирдим.

Бир вақтлари шоирлар Устюртни тўнкарилган қозонга ўхшатса, шофёрлар тугамайдиган йўллару илоҳий парилардек айлантириб кетадиган сароблар

(Давоми 4-бетда)

БОЗОР, ДЕҲҚОН ВА ТОМОРҚА

Улар ўртасида узвий боғланиш бўлсин

Акс-садо

Ҳурматли Бош муҳаррир!

Газетанинг шу йил 28 май сонида чоп этилган «Оёқ остидаги хазина» номли мақолани катта қизиқиш билан ўқиб чиқдим. Шубҳасиз, унда долзарб мавзуга қўл урилган. Мен ҳам «Қишлоқ ҳаёти»нинг бир мухлиси сифатида ўз муносабатимни билдирмоқчиман.

Мақола боис, бундан икки йил муқаддам АҚШ сафарида бўлган танишларимнинг суҳбати ёдимга тушди. Сафар олдидан ул мамлакатда эъзозли, дея ўзлари билан туршак ва майиз каби тансиқ меваларидан кўпроқ олишиб, мавриди келса сотишни ҳам ният қилибдилар. Аммо бозорларда тирбанд қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўриб доғда қолишибди. Шу тариқа сафар сўнггига қадар еганлари майиз билан туршак бўлибди. Сабаби, ул мамлакат бозорларида ҳақиқий бозор муносабатлари ўз аксини топиб, деҳқонларнинг асл мақсади аҳолини турли ноз-неъматлар билан йил бўйи бир маромда таъминлашдан иборат экан.

Хўш, бизда-чи, бозор, унинг аҳволи, деҳқонларга муносабат қай даражада? Уларда нарх-наво ҳақида маълумотлар борми? Талаб ҳамда таклиф асосида фаолият кўрсатаётибдими?

Гапнинг лўндасини гапирадиган бўлсак ҳаёт борки, эҳтиёж бор. Шу боис ҳам маҳсулотларнинг бозори ҳамиша чаққон ва бундан кейин ҳам шундай бўлаверади. Лекин нечун уни ишлаб чиқарувчи — деҳқон нуфузининг қадри паст?

Аксарият бозорларда «ёғли» жойни деҳқон эмас, олиб-сотарлар эгаллаган. Деҳқон эса қуёшнинг тиғида етиштирган маҳсулотларини

(Давоми 3-бетда)

МУНОЗАРА

ёки Оҳангарон туманидаги «Ўзбекистон» ширкат жамоаси қолоқликдан қачон қутилади?

Таҳлил

Юртимизда кенг қулоч ёзаётган иқтисодий ислоҳотлар натижасида камқувват хўжаликлар ҳам аста-секин иқтисодий фойда кўрадиган корхоналар сафига ўтмоқда. Уддабурро раҳбарлар бошқараётган ташкилотларнинг аҳолиси йил сайин турмуш даражасини тикламоқда, деҳқоннинг қора қозони ёғ ялаб, гўшт кўрмоқда. Бироқ...

Оҳангарон туманидаги «Ўзбекистон» ширкат жамоасининг деҳқонлари ўтган йили 1600 гектар майдонга ғалла экиб ундан 2650 тоннадан кўпроқ давлат буюртмасига топшириш учун тегишли ташкилотлар билан шартнома тузишган эди. Афсуски ғалвир сувдан бўш чиқди: белгиланган ҳосилнинг ҳатто ярми ҳам тўплаб олинмади. Шунингдек, картошка, сабзавот маҳсулотлари ва бошқа экинлардан ҳам кўнгилдагидай ҳосил етиштирилмади. Нега?

Келинг яхшиси ана шу саволга жавобни мазкур хўжалик аъзоларидан айримларининг фикрларидан излаб кўрайлик.

— Бундан тўрт йил аввал мана шу ширкат жамоасининг раиси эдим, Ўша пайтда хўжаликнинг 8456 бош қўй ва эчкилари, 600 бошдан зиёд йирик шохли моллари бор эди. Ўшанда қишлоқ хўжалик экинларидан муттасил юқори ҳосил олинган, — дейди маҳаллий фермер хўжалигининг раиси Муҳаммаджон Ҳасанов. — Хўжалик бошқарувининг раислари

(Давоми 2-бетда)

КЕЛГУСИ СОНДА:

Истиқлол ва истиқбол

Шундай одамлар бор

Жиззахлик «Хлестаков»

МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ – МИЛЛАТ НЕГИЗИ

(Боши 1-бетда)

Тошкент шаҳар ҳокимлари, маънавий-маърифий тарғибот, тарбия йўналишларида фаолият кўрсатаётган вазирликлар, қўмита ва компаниялар, идоралар, жамоат ташкилотлари, ижодий уюшмалар раҳбарлари, фан ва маданият арбоблари, уламолар иштирок этди.

Ўзбекистон Бош вазири ўринбосари, республика Маънавият ва маърифат кенгашини тузиш бўйича ташкилий гуруҳ раҳбари Ҳ. Кароматов конференцияни очар экан, халқимиз маънавияти ва маърифатини юксалтириш давлатимиз сиёсатининг устувор йўналиши эканлигини, бу жараёнга маҳаллий ҳокимият идоралари, ижодкорлар, олимларни янада кенгроқ жалб этиш лозимлигини, умуман, бу борадаги ишларни янги босқичга кўтариш зарурлигини таъкидлади. Республика Маънавият ва маърифат кенгашини тузиш зарурати ҳам айнан шундан келиб чиқади.

Конференцияда сўзга чиққан ёзувчилар Саид Аҳмад, А. Орипов, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Диний ишлар қўмитаси раиси Ф. Собиров, Жиззах вилояти ҳокими Ш. Мирзиёев, «Миллий тикланиш» газетаси бош муҳаррири И. Ғофуров ва бошқалар кенгашнинг мақсад ва вазифалари, фаолият дастури хусусида батафсил гапирдилар.

Анжуманда таъкидланганидек, республика Маънавият ва маърифат кенгаши жамиятимиз барча аъзолари, айниқса, ёшлар ўртасида миллий ғоя ва миллий мафкурага таянган ҳолда, миллий ва умумбашарий қадриятларга асосланган демократик тамойилларни қарор топтириш орқали инсонни улуғлашга, жисмонан соғлом, дунёқараши теран фуқароларни камол топтиришга йўналтирилган ишларни амалга оширади. Кенгаш мамлакат аҳлини истиқлол ғояларига садоқат, она заминга меҳр-муҳаббат, озод Ватан қуришдек улуғ ва олийжаноб мақсадга эътиқод, жасурлик ва фидойилик руҳида тарбиялашга мўлжалланган тарғибот-ташвиқот ишларининг асосий йўналишларини белгилайди ва амалга оширади. Бу режаларни рўёбга чиқариш учун кенгаш қарорларини жойларда амалга ошириш ва тарғибот-ташвиқот тадбирларини уюштирувчи ташкилий гуруҳ — «Маънавият ва маърифат» маркази фаолият олиб боради.

Конференцияда республика маънавият ва маърифат кенгашининг фаолият дастури ва низоми қабул қилинди.

Республика маънавият ва маърифат кенгаши раиси этиб бош вазир ўринбосари Ҳ. Кароматов, 345Ж6 УЖЁ:Ё ўринбосарлари этиб Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчилари А. Зиё, Н. Жўраев сайланди. Кенгашнинг масъул котиби — «Маънавият ва маърифат» маркази раҳбари этиб Ўзбекистон Миллий Ахборот агентлиги бош директори вазифасида ишлаб келаётган А. Болиев сайланди.

Андуманда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов сўзга чиқди.

(ЎзА).

ДОНЧИЛИК РАВНАҚИНИНГ ЗАРУР ШАРТИ

Мутахассис минбари

Республикамиз аҳолисини ўзимизда етиштирилаётган дон маҳсулотлари билан тўлалигича таъминлаш мақсадида кейинги йилларда бошоқли дон экинлари майдони асосан суғориладиган ерлар ҳисобига кенгайтирилмоқда. Навларнинг тўғри танланиши ва уруғчилик тизими яхши йўлга қўйилиши ҳосилдорлик ошишининг асосий омилидир.

Буғдой ўсимлигида турли хил занг, қоракуя ва бошқа турдаги касалликлар учраб, дон ҳосилдорлиги ва унинг сифатига салбий таъсир кўрсатади.

Республикамиз шароитида буғдойнинг қўнғир ва сариқ занг, қаттиқ ва чанг қоракуя, барг доғланиш касалликлари кўпроқ учрайди. Қоракуя касаллигига қарши асосан уруғликни дорилаш йўли билан курашилади. Табиатда мавжуд касаллик чақирувчи замбуруғларнинг кимёвий препаратларга нисбатан чидамлилиги йилдан-йилга ортишини инобатга олиб, қўлланиладиган фунгицидларни навбатлаб ишлатиш мақсадга мувофиқдир. Бу йилги кузги ғалла экишга тайёргарлик чоғида қоракуя касалликларига қарши муваффақиятли синовдан ўтган Раксил, Премис, Паноктин, Витовакс, Тузал каби фунгицидлар билан уруғларни дорилаш юқори самара беради.

Буғдойнинг қўнғир занг касаллигига чидамли навларини яратиш бўйича селекция ишлари олиб борилиб, қўнғир занг касаллигини чақирувчи замбруғ биологияси ҳар томонлама чуқур ўрганилган. Тажрибалар бирон минтақада замбруғ споралари ривожланиши учун қулай шароит юзага келадиган бўлса, бир минтақада тўпланган споралар шамол ёрдамида иккинчи жойга бемалол ўтиши ва буғдойзорларни зарарлаши мумкинлигини кўрсатади.

Буғдойнинг занг касаллигига қарши кимёвий, агротехник ва селекция йўллари билан қарши курашилади. Занг касаллиги замбуруғи споралари аксарият ҳолларда ғалласимон ўтларда қишлаб, эрта баҳорда буғдойзорларга тарқалишини инобатга олиб, барча арик, зовур, йўл чети ва бошқа майдонларда ўсаётган бегона ўтларга қарши кураш ишларини ўтказиш билан занг касаллиги инфекциясини камайтириш мумкин.

Эрта баҳорда, занг касаллиги пайдо бўлиши билан (кечи билан касалланиш 10—15 фоизга етганда) Тилт, Рекс, Байлетон, Фоликур каби фунгицидлар сепиш йўли билан қарши курашилади. Энг қулай ва арзон йўли, бу касалликка чидамли навларни яратиш ва минтақаларнинг тупроқ иқлими шароити ва эпидемиологик даражасига қараб тўғри жойлаштиришдир.

1999 йилда ўтказилган тажрибалар якуни бўйича буғдойнинг Половчанка, Уманка, Княжна, Улуғбек-600, Маржон навларининг сариқ занг касалига ўта чидамлилиги, Крошка, Деметра, Купава ва Ёнбош навларининг эса чидамли ва ўртача чидамлилиги аниқланди.

Навларнинг сариқ занг касаллигига чидамлилигининг турлича бўлганлигини инобатга олиб, вилоятларнинг қўшни республикалар билан чегарадош туманлари ва ҳар бир вилоятнинг биринчи навбатда, касаллик тарқалиш эҳтимоли бор — текислик минтақаларининг сизот сувлари яқин туманларида, буғдойнинг занг касалига ўта чидамли навларини жойлаштириш мақсадга мувофиқдир. Чунки эрта баҳорда шамол ёрдамида учиб келган замбруғ спораларининг ўта чидамли навлар экилган майдонларда ривожлана олмаслиги, инфекция миқдорини кескин камайтириб, бошқа ғалла майдонларига тарқалишининг олди олинади.

Бундан ташқари барча минтақаларда эртаги муддатларда экиладиган майдонларга ҳам занг касалига ўта чидамли буғдой навларини жойлаштириш лозим. Чунки эртаги муддатларда экилган буғдой майдонлари эрта баҳорда найчалаш даврига ўтади. Буғдой ўсимлиги найчалаш фазасида майса ёки туплаш давридагига нисбатан касалликка тезроқ чалинувчан бўлади. Юқорида таъкидлинган чора кўрилса, барча минтақаларда эрта баҳорда бошланиши мумкин бўлган занг касаллигининг бошланғич инфекциясининг олдини олган бўламиз.

Вилоятларнинг тоғ, тоғ олди ва ярим текислик минтақаларининг қолган қисмида ва сизот сувлари чуқур жойлашган майдонларида эса буғдойнинг занг касалига ўта чидамли навлари билан бир пайтда, чидамли ва ўртача чидамли навларини жойлаштириш ҳам мумкин бўлади.

Келгусида республикамизнинг турли минтақалари учун мос ва айниқса турли касалликларга чидамлигига қараб, буғдой навларининг минтақалар бўйича тўғри танланиши ҳамда жойларда айнан шу навларнинг бошланғич ва оммавий уруғчилик тизимининг йўлга қўйилиши, касалликларга чидамлилиги турлича бўлган навлар экиш муддатларини тўғри белгилаш дон ҳосилдорлиги ортишининг муҳим омили бўлиб хизмат қилади.

А. ОМОНОВ,
ЎзҚХИИМ Бош директори ўринбосари.

Яхши хабарлар

ОНА – ВАТАН МЕҲРИ

Термизда Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 8 йиллик байрами олдидан Сурхон воҳаси мусаввирлари асарлари кўргазмаси очилди. Вилоят маданият ишлари бошқармаси, Ўзбекистон бадиий академияси ва «Тасвирий ойина» вилоят бўлими ташкил этган ушбу кўргазмада Ангор ва Музработ туманида яшаб ижод қилаётган мусаввирлар Чоршанби Маматқулов ва Галина Плотникованинг асарлари қўйилган. Уларда Сурхон воҳасининг ўзига хос бетакрор табиати манзаралари, меҳнатсевар одамлари сиймолари акс эттирилган.

Тасвирий санъат ихлосмандлари Ч. Маматқуловнинг «Табиат гиёҳлари», «Қизил олма тоғлари», Г. Плотникованинг «Хурмолар», «Ойдин тун» каби асарларини айниқса зўр қизиқиш билан томоша қилмоқдалар.

БОЛАЛАРНИНГ МАФТУНКОР ОЛАМИ

Тошкент вилоятининг Юқоричирчиқ тумани «Ийк ота» хўжалигида болаларнинг «Мафтункор ранглар жилоси» деб номланган халқаро кўрик-танлови бўлиб ўтди. Эътиборли томони шундаки, Ўзбекистон ижтимоий таъминот вазирлиги, «Соғлом авлод учун» жамғармаси, ногиронлар жамияти, «Енграг» халқаро хайрия жамғармаси билан ҳамкорликда ташкил этган мазкур ўзига хос байрамда мамлакатимизнинг барча вилоятларидан, шунингдек, Қозоғистон ва Қирғизистон республикаларидан келган олтмишга яқин ногирон болалар иштирок этди.

Болаликдан ногирон ўғил-қизларнинг жамиятда ўз ўрнини топиши, энг асосийси, уларнинг қобилиятини юзага чиқаришга кўмаклашиш мақсадида тўртинчи бор ўтказилаётган мазкур тадбирда унинг иштирокчилари турли мавзуларда ранг-баранг суратлар чизишди. Беғубор қалб туйғулари акс эттирилган ҳаёт ва табиат ҳақидаги содда, аммо нозик манзаралар кишини бефарқ қолдирмайди. Ғолиблар қимматбаҳо совғалар, шунингдек, ногиронлар аравачалари билан тақдирланди.

Тадбир давомида унинг иштирокчилари учун ширинликларга бой тўкин дастурхон ёзилди. Турли хил қизиқарли томошалар, викториналар ташкил этилди.

Шу куни бу ерда болаликдан ногирон бўлиб қолишнинг олдини олиш бўйича халқаро илмий-амалий семинар ҳам ўтказилди. Америка Қўшма Штатлари, Жанубий Корея ва бошқа давлатлардан келган олим ҳамда мутахассислар ўзбек шифокорлари билан биргаликда бу борадаги ютуқ ва галдаги вазифалар ҳақида фикр алмашдилар. Хўжаликда жойлашган болалар реабилитация маркази фаолияти билан танишдилар.

(ЎзА).

ХОРИЖДА ФЕРМЕР ХЎЖАЛИКЛАРИ ҚАНДАЙ ИШЛАЙДИ?

1999 йил 10-август № 58 (6.014)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Деҳқон ва фермер хўжаликлари фаолиятини ташкил этиш тўғрисида»ги қарорида оммавий ахборот воситалари олдига «жаҳоннинг ривожланган мамлакатларидаги фермерлик ҳаракати тажрибасини ёритиш» вазифаси қўйилган.

Шу боис дунёнинг энг ривожланган мамлакатларида фермер хўжаликлари иш тажрибаси тўғрисида сўз юритмоқчимиз. Шу мақсадда «Ўзқишлоқхўжаликмашхолдинг» компанияси илмий-техника тараққиёти ва ахборот бўлими бошлиғи Абдукарим Усмоновга бир неча саволлар билан мурожаат этдик.

Бирни кўриб фикр қил...

— **Ривожланган мамлакатларда фермер хўжаликларининг ўртача ер майдонлари қанча?**

Фермер хўжаликларининг ўртача ер майдони АҚШда 150 гектардан иборат. Бошқа ривожланган мамлакатларга таққослайдиган бўлсак, Канадада 190, Буюк Британияда 70, Францияда 35, Ирландия ва Люксембургда 33, Данияда 32, Олмонияда 18, Бельгия ва Голландияда 17, Испанияда 16, Португалияда 9, Италияда 8, Грецияда 6 гектардан иборат ва ҳоказо.

— **Хориж қишлоқ хўжалигида ерга эгалик қилишнинг қандай шакллари мавжуд?**

— Аввало, АҚШ қишлоқ хўжалигида ерга эгалик қилишнинг хилма-хил шакллари мавжудлигини таъкидлаб ўтиш лозим. Бунда биз қуйидаги манзарани кўрамиз:

— тўлиқ ижарачилар, булар — ерни ижарага олиб, қишлоқ хўжалиги фаолияти билан шуғулланувчи фермерлар;

— қисман ижарачилар, булар — қисман ўз хусусий ерлари бўлган ҳолда, бошқа жойларда қўшимча равишда ижарага ер олиб, қишлоқ хўжалиги билан машғул бўлган фермерлар;

— қисман ижарачи ва ижарага ер берувчи ер эгалари, булар — қисман ўз хусусий ерлари бўлган ҳолда, бошқа жойлардан қўшимча равишда ижарага ер олувчи ва айни пайтда ижарага ер берувчи фермерлар;

— ер эгаси бўлмиш фермерлар, булар ўз тасарруфидаги ерда қишлоқ хўжалиги ишлари билан шуғулланувчи ҳамда ернинг бир қисмини ижарага беради;

— хусусий ер эгалари, булар — ерга эгалик қилувчи, лекин қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бевосита қатнашмайдиган, ерини эса ижарага топширадиган шахслар.

— **Оилавий (шахсий) фермер хўжаликларининг тузилиши ҳақида сўзлаб берсангиз.**

— АҚШдаги оилавий (шахсий) фермер хўжаликлари икки хил кўринишга эга. Биринчи хили ҳақиқий оилавий (шахсий) фермер хўжалиги ҳисобланади. Бунда фермер хўжалиги соҳиби, яъни фермер ўз оила аъзолари билан биргаликда ўз тасарруфидаги фермани бевосита бошқаради. Унинг барча ишлаб чиқариш ва иқтисодий фаолиятини йўлга қўйиш учун маблағ сарфлайди, зарур бўлган ҳолларда четдан қўшимча ишчи кучларини ёллайди, ерни ҳайдаш ва экин экишдан тортиб то етиштирилган ҳосилни йиғиштириб олиш ва сотишгача бўлган барча ишларни оила аъзолари билан биргаликда бажаради. Фермер хўжалиги мустақил равишда иш юритади, бу унга хос бўлган муҳим хислатдир. Асосий ишлаб чиқариш ресурслари — ер, техника ва бошқа воситалар фермер хўжалиги қўлида бўлади.

Оилавий фермер хўжаликларининг иккинчи хилида фермерлар ва уларнинг оила аъзолари бевосита фермада яшамайдилар. Бунда ферма ишлари ёлланма бошқарувчилар ёки ижарачиларга топширилади. Фермер ўзига қарашли ерни ўзаро келишилган шартнома асосида бошқа бир шахсга ижарага бериши мумкин. Ижарачи эса барча жорий ишларни, ва техника, ҳосилни йиғиштириб олиш билан боғлиқ масалаларни ер эгасининг иштирокисиз, мустақил равишда ҳал қилаверади.

АҚШда майда фермер хўжаликлари кўп, улар бутун фермер хўжаликларининг 70%дан кўпроғинин ташкил қилади, мавжуд ер майдонларининг каттагина қисмида деҳқончилик ёки чорвачилик билан шуғулланади, товар маҳсулотларининг кўпайишига салмоқли ҳисса қўшади.

— **Қўшма (ҳисса қўшиб қатнашувчи) фермер хўжаликларининг иш фаолияти қандай?**

— Қўшма (ҳисса қўшиб қатнашувчи) фермер хўжаликлари одатда биргаликда тадбиркорлик ишларини олиб бориш мақсадида тузилади. Бунда икки ва ундан ортиқ шахс (оила) ўз мол-мулки, маблағлари, куч-ғайратларини жамлаган ҳолда фаолият юритади. Бунинг ўзига хос хусусиятлари ва афзалликлари бор, албатта. Улар томонларнинг ёзма равишдаги ва рўйхатдан ўтказилган битимлари ёки оғзаки аҳдлашуви негизида фаолият юритади.

— **Қўшма фермер хўжаликлари қай тариқа пайдо бўлади?**

Қўшма фермер хўжаликлари аксарият ҳолларда турмуш тақозоси билан вужудга келади. масалан, чорва молларини боқиб семиртириш, парранда гўштини етиштириш, сут тайёрлаш бўйича саноат корхоналарини ташкил қилмоқчи бўлганлар ўз маблағларини ана шу ишга жамлайдилар. Бунда кўпинча қариндош-уруғлар ёки бир-бирига яқин кишилар биргаликда иш юритадилар. Баъзан эса фермер қишлоқ хўжалигига алоқаси бўлмаган, аммо катта маблағга эга бўлган шахслар билан шерикчилик қилади.

— **Қишлоқ хўжалик корпорациялари тўғрисида ҳам қисқача маълумот берсангиз?**

— АҚШда кейинги йилларда қишлоқ хўжалик корпорациялари кенг қулоч ёза бошлади. Бу корпорациялар қишлоқ хўжалиги соҳасидаги корхоналарнинг янги тури ҳисобланиб, асосан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш, сақлаш ва сотиш билан шуғулланади. Йирик корпорациялар пахта, қанд лавлаги, сабзавот маҳсулотларини қайта ишлашга, чорва моллар ва паррандаларни семиртириб боқишга ихтисослашган.

АҚШдаги қишлоқ хўжалик корпорацияларининг ўзига хос хусусиятлари бор. Ульрда акциядорларнинг оила аъзолари иш ҳақи олиб ишлайди ва улар ҳам амалда ёлланма ишчи ҳисобланади. Акциядорларнинг ўзлари эса менеджер сифатида ишлашлари ва бунинг учун иш ҳақи олишлари мумкин. Корпорация фаолиятидан тушган фойда харажатлар чегириб ташлангач, ишловчилар ўртасида улар қўнглидаги акциялар миқдорига мутаносиб равишда дивидент сифатида тақсимланади.

Корпорация ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг энг барқарор шакли ҳисобланади. Кўпчилик штатларда қабул қилинган қонунларга кўра у доим фаолият юритади ёки узоқ муддат — 25 йилдан то 100 йилгача ишлаши мумкин.

— **Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва сотишда фермерлар қанча меҳнат сарф қилишади?**

— Пахтачилик соҳасини кузатсак қуйидаги манзара кўзга ташланади: АҚШда фермерлар ҳар йили 4,1—4.2 миллион гектар ерга пахта экади, Ўзбекистонга қиёслаганда бу 2,8 марта кўп. Пахтазорларнинг 20-22%и суғорилмайдиган (лалми) ерларда жойлашган. Умумий ҳосилнинг 10 % га яқин қисмини ингичка толали пахта ташкил этади.

АҚШда ҳар йили 4,3 миллион тоннага яқин пахта толаси олинади. Пахтани экспорт қилишда АҚШ жаҳонда биринчи ўриндадир: 2,18 миллион тонна пахта толаси четга сотилади.

Пахтачиликдаги барча ишлар юксак даражада механизациялаштирилган, натижада кейинги 40 йил мобайнида бу соҳадаги меҳнат сарфи 6 марта камайди. Бир центнер пахта етиштириш учун 2,1 киши-соат сарф қилинади.

— **Хулоса қилиб айтганда фермер хўжаликларининг афзаллиги нимада?**

— Ривожланган хорижий мамлакатларда кейинги 30-40 йиллар ичида қишлоқ хўжалиги самарадорлигининг кескин ўсиши — кўп омилларнинг бир-бирига таъсири натижасидир. Жаҳон тажрибаси қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг барқарорлиги, юқори унумдорлиги ва иқтисодий самарадорлигини кўрсатади, бунга эса ишлаб чиқариш кучларининг комплекс ривожланиши, илмий-техника тараққиёти, соҳа моддий-техника базаларини кучайтириш ва малакали кадрлар учун шарт-шароитларнинг мавжудлиги билан эришилади.

Агробизнес ривожланган сайин фермер саноатга боғлиқ бўлиб қолади, чунки ҳар қандай ферма учун ишлаб чиқариш воситалари зарур, бу воситаларни эса саноат етказиб беради.

МУНОЗАРА

(Боши 1-бетда)

тез-тез асоссиз равишда ўзгартирилавериши натижасида ширкат жамоаси инқирозга учради, муттасил режалар бажарилмайди, мана тўрт йилдирки хўжалик бирон марта ғалла топшириш ва сабзавот етиштириш режасини бажаргани йўқ. Менимча хўжаликни фермер хўжаликларига тақсимлаб берилса ерлар ўз эгасининг қўлига ўтарди. Ана шу усул билангина хўжаликнинг барча ишлаб чиқариш ресурсларини сақлаб қолиш мумкин.

— Бунга ҳали бироз эртароқ, деб ўйлайман, — дейди хўжаликнинг бош иқтисодчиси Мавлуда Холиқулова. — Хўжалигимизга янги раис келди. Мутахассислиги иқтисодчи бўлган Юсуфали Донобоев ҳозирданоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришга астойдил киришди. Янги раис энг аввало чорвачиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор бермоқда. Ҳозирнинг ўзида уч юз бошдан кўпроқ қўй ва эчкилар сотиб олиб, уларни авайлаб парвариш қилаяпмиз, йирик шохли моллар ҳам аста-секин кўпайиб бормоқда. Қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олишнинг иложи бўлмаяпти. Чунки ерларимизга ҳар йили бир хил экин экилиши ерни ориқлаштириб юборгани сир эмас. Аммо хўжаликда илгариги йилга нисбатан анча силжиш бор.

— Ширкат жамоасини фермер хўжалигига айлантириб, ерни ҳақиқий эгаларига бермаса бўлмайди, — дейди ижарачи Абдуваҳоб Жумабоев. — Ширкат жамоасида хўжасизлик авж олиб кетган. Раҳбарларимиз уруғчилик билан ҳам жиддий шуғулланмайдилар. Ўтган йилнинг кузида ғалла экиш учун уруғ бўлмади. Менга кўкламда уруғ беришди. Ўн олти гектар ерга ғалла экдим. Аммо ерга сепилган уруғлар кузги уруғ бўлгани учун ҳеч қандай ҳосил бермади. Натижада уч тоннаю 240 килограмм ғалла уруғига, уч тоннадан ортиқ минерал ўғитларга куйиб қолдик. Ҳаммаси бўлиб 156 минг сўмдан кўпроқ иқтисодий зарар кўрдик. Бу зарарни деҳқонга ким тўлайди?

— Хўжаликни санацияга бериш керак, — дейди фермер Йўлдошали Ортиқов. — Ҳозирги аҳвол шуни исботламоқдаки, бу йил ҳам экинлардан кутилган ҳосилни олиб бўлмайди. Техника ишдан чиққан, заҳира ва эҳтиёт қисмлар йўқ, ёнилғи-мойлаш ресурслари ҳамон танқислигича қолмоқда. Шундай экан хўжаликнинг уволини нега ҳеч ким ўйламаяпти? Хўжалик маъмурияти фермер ёки ижарачиларга ер беришда ҳам тескари йўл тутмоқда. Масалан менга берилган ўн гектарга яқин майдон умуман экин экишга ярамайди, ерлар тошлоқ, Оҳангарон дарёсига яқин бўлгани учун аксари экинларни сел олиб кетмоқда. Ҳолбуки менинг ерларимнинг ёнгинасида эллик гектардан кўпроқ тўйимли ер экилмай қолди.

Мана шунақа гаплар. Биз ушбу мунозарани шарҳлаб, ким ҳақу ким ноҳақлигига ҳакамлик қилмадик. Шунингдек, қишлоқ меҳнаткашларини иш билан таъминлашнинг аҳволи, қишлоқларда газлаштириш ва аҳолини тоза ичимлик сув билан таъминлаш масаласи тўғрисида фикр юритиб ўтирмадик. Зеро, хўжаликнинг асосий ишлаб чиқариши шу қадар паст бўлганидан сўнг одамларнинг маданий турмуши ҳақида гапириш ортиқча. Энди ўз-ўзидан савол туғилади: бу мунозарада ким ҳақ? Оҳангарон туманидаги «Ўзбекистон» ширкат жамоасининг ҳозирги аҳволига ким айбдор, унинг зарарларини ким тўлайди? Биз бу саволга Оҳангарон туман ҳокимлигидан жавоб кутамиз ва ушбу мавзуга вақти билан яна қайтамиз.

Мўмин ҚАЮМ,
журналист.

ЖАРҚЎРҒОНЛИК МИРИШКОРЛАР

Шундай одамлар бор

Мустақил диёримизда вужудга келган бозор муносабатларини шакллантиришдаги янги босқичда иқтисодий ночор корхона ва хўжаликлар тугатилиб, бартараф этилиб, уларнинг ўрнида давр талабига мос ва яхши самара берадиган янги хўжаликлар барпо этила бошланди. Жумладан Жарқўрғон туманидаги «Сурхон» жамоа хўжалиги ҳам иқтисодий ночор деб топилиб, унинг ер майдонлари фермерларга бўлиб берилди. Ўшанда 1995 йил арафаси эди. Янги ташкил топган фермер жамоалари туман фермер хўжаликлари уюшмаси таркибига кириб ўз фаолиятларини бошладилар.

Бўрибой ота Бойқулов деҳқончилик ва чорвачилик ҳадисини олган инсонлардан. У киши «Маман» фермер хўжалигига раҳбарлик қилади.

— Ота-боболарим ҳам чорвачилик билан шуғулланишган, — дейди ота, — лекин совет даврига келиб колхозда ишлаб эртаю кеч қилинган меҳнатдан наф кўрмай яшадик. Мустақил бўлганимиздан кейин, ҳукуматимиздан ўргилай, фермер бўлишга, ота касбини давом эттиришга имкон пайдо бўлди. Беш йил мобайнида 120 бош қорамол боқдим. Давлат билан ҳисоб-китоб қилиб яна ўзимда қолган фойдага янги уй қурдим, ўғлимга «Нексия» олиб бердим. Иккита от ҳам олдик. Эркин меҳнат қилишга шароит яратиб берган Йўлбошчимизга раҳмат!

Ота фермасига кирсангиз центнерлаб гўшт берадиган бўрдоқи молларни кўрасиз. Деҳқончиликни ҳам йўлга қўйган. Ўн икки гектар ерга пахта, олти гектарга ғалла экиб оиласи билан ҳеч қандай ташқи ёрдамчисиз мўл ҳосил етиштириб келяпти.

«Фарҳод» фермер хўжалиги бундан роппа-роса тўрт йил аввал ташкил топган. Собиқ «Сурхон» жамоа хўжалигининг 204 гектар ерини деҳқончилик учун ажратиб олган тадбиркор Маҳсумқул ака Тошбоев шундай дейди:

— Асосий экинимиз пахта ва буғдой. Полиз экинлари ҳам етиштирамиз. Иш кўлами кенг, шунинг учун 75 нафар ишчи ёллаганман. Сидқидилдан меҳнат қилинса ер ҳеч қачон деҳқонни хафа қилмайди. Биргина мисол: 1997 йилда 1.750 минг сўм соф фойда олган бўлсак, ўтган йили бу кўрсаткич 2.500 минг сўмга етди.

Шу ўринда фермернинг савоб ишларига ҳам тўхталиш жоиз. «Фарҳод» фермер хўжалиги Жарқўрғоннинг Афғонистон уруши ва Чернобил фожиаси ногиронлари жамғармасига, шунингдек, Н. Боймуродов номли 16-ўрта мактабга моддий ёрдам бериб келмоқда. Болаларни озиқ-овқат билан таъминламоқда, аълочи ўқувчиларга стипендия жорий этилган. Хўжаликнинг пахта, буғдой, шоли тозалаш цехларида ҳам доим иш қизғин.

«Эскиқўрғон» ва «Улуғбек-2» хўжаликлари фермерлари чорвачилик ва деҳқончиликдан ташқари боғдорчилик, узумчиликдан ҳам яхшигина ҳосил олмоқдалар. Собиқ «Сурхон» жамоа хўжалигининг 430 гектар ерини ўз тасарруфига олган фермер Раҳматилла Валиев пахта, ғалла, беда ҳосили олиш, қорамол боқиш билан бирга қир бағридаги узумзорда ширин-шакар узум ҳам етиштиряпти.

«Улуғбек-2» хўжалиги бошлиғи Рўзивой Эшназаров эса 255 гектар ерни ўзлаштириб унинг салкам ўн гектарини боғ қилган. Эндиликда аҳолини мева билан ҳам таъминлаётир.

Шунингдек, фермерлар тумандаги 3 ва 6 ўрта мактабларни ҳомийликка олишган. Аълочи ўқувчиларга стипендиялар белгиланган.

Равшан ТОЖИБОЕВ.

Ўз ерининг хўжайини

(Боши 1-бетда)

Муҳаммаджон ака раис иккимизга пахтани кўрсатмоқчи бўлди. Кетдик. Уч-тўрт пайкални оралаб ўтиб, қирғоғига терак экилган пахтазор четига келиб тўхтадик.

— Мана шу уч гектарлик бизнинг ер, — дейди Муҳаммаджон ака,— 35 центнердан ҳосил берамиз, деб турибмиз. Қани, бир кўрингларчи...

Пайкал оралаймиз. Ғўзалар дуркун. Сершоҳ, серкўсак. Раис билан бир туп ғўзада саккиз дона бўлиқ кўсак санадик. Яна бирида тўққизта.

— Яхши. Пахтангиз бўламан, деб турибди, — деди Низомжон.

— Ишлаяпмиз-да, раис, — кулди Муҳаммаджон ака.

— Тераклар ҳам сизникими? — сўрайман.

— Бизники, салқин тушмайдиган томонга экканмиз. Яна ярим гектар боғимиз ҳам бор...

— Фақат оила аъзоларингиз билан ишлайсизми?

— Ўзимиз, — дейди Муҳаммаджон ака, — тўрт ўғил, олти қизим, тўрт келиним бор. Фақат, бу йил келинларимнинг ҳаммаси ҳам оғир оёқ бўлиб қолди. Шунга... Ёлғон бўлмасин уч-тўртта ёрдамчи куч ҳам олдик...

— Даромад дурустми, ишқилиб?

— Нолимаймиз. Ўтган йили ҳаммаси бўлиб 650 минг сўм даромад олдик. Ҳаражатлардан ташқари 183 минг сўм соф фойда қилдик. Бу йил энди... Ҳозирнинг ўзида ғалла сотишдан 450 минг сўм даромад қилиб турибмиз. Фойдамиз 150 мингга боряпти.

— Саломатлик яхшими, энди? — сўрайди раис.

— Яхши, — дейди Муҳаммаджон ака, — худони қудрати билан далага чиқсам ёзиламан. Бир куни чиқмасам касал бўламан...

Ҳа, қишлоқ кишиларида ерга эгалик туйғуси шаклланяпти. Бунинг мисоли шу Маназаров. Фермер, пахтаси, ғалласи-ку бир томон. Ўз тераксзори, боғи, молхоли... Ҳаммаси бор. Ҳаммасига улгуради. Ўз меҳнатидан завқ олади. Даласиз туролмайди. Энг муҳими, фарзандлари ерга меҳр қўйиб улғаймоқдамиз. Бир томонда набиралар вояга етяпти.

— Мана яна келинлар фарзанд кўришяпти, — дейди Муҳаммаджон ака, — кўпаймоқдамиз. Бу демак, одимни янада каттароқ олишимиз керак...

О. НОМОЗОВ.
Бағдод туманидаги Хазиний номли ширкат хўжалиги.

Янгиқўрғон туманидаги Зарбдор қишлоғида Ўзбекистон-Швеция ҳамкорлигидаги «Марвел-Джус» қўшма корхонасининг қурилиб, фойдаланишга топширилганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Эндиликда бу ерда тайёрланаётган турли хилдаги салқин ичимликлар ва мева шарбатларидан вилоят аҳолиси баҳраманд бўлмоқда. Муҳими, корхона ишга тушгач, ўнлаб кишиларга ишчи ўринлари яратилди.

Суратда: шарбат тайёрлаш цехининг моҳир операторлари Одилжон Йўлдошев ва Абдували Жўрабоевлар.

А. ЮСУФБОЕВ олган сурат.

ТИББИЙ ХОДИМЛАР ЎЗГАРТИРИЛДИ

Бизга жавоб йўллайдилар

«Қишлоқ ҳаёти» рўзномасининг 1999 йил 2 июль сонида эълон қилинган «Пискентда ҳам оромгоҳ бор. Аммо ...» номли мақола меҳнат жамоамизда атрофлича муҳокама қилинди.

Йўл қўйилган камчиликлар эътироф этилди. Шу боис оромгоҳни доимий тартибда сақлаб туришни таъминловчи бир гуруҳ шахсларга нисбатан маъмурий жазолар қўлланилди. Оромгоҳдаги тиббий ходимлар ўзгартирилди.

Ҳозирги кунда оромгоҳ тўлиқ ишлаб турибди. Камчиликлар бартараф этилди. «Маънавият ва маърифат» хонаси етарли даражада таъмирланиб, ўқувчиларнинг мароқли дам олишлари учун барча шароитлар яратилди.

С. А. ПЎЛАТОВ,
Олмалиқ тоғ-металлургия комбинати касаба уюшмалари қўмитаси раиси.

Бугун Андижоннинг таърифи узоқ-узоқларга кетган. Зеро, вилоятда рўёб топган эзгу юмушларни кўриб кўз қувонади, диллар нурга тўлади.

Муҳтарам юртбошимизнинг ташаббуси билан мамлакатимизда ғалла мустақиллиги йўлида муҳим қадамлар қўйилаётганини яхши биламиз. Республикамиз ғаллачилиги ривожида андижонликларнинг ўзига хос ўрни бор. Вилоятда ғалла уруғчилиги бобида ўзига хос тажриба мактаби яратилди. Кейинги йилларда Андижон барча вилоятларга ғалла уруғлиги етказиб бермоқда. Бу йил вилоят ғаллакорлари 220 минг тонналик давлатга дон топшириш режасини барвақт бажардилар. Режага қўшимча яна салкам саккиз минг тонна ғалла топширилди. Шундан 175 минг тоннаси уруғлик учун қабул қилинди. Энг қувончлиси, вилоятнинг барча туманларида уруғлик дон ва товар дон сотиш режалари ортиғи билан уддаланди.

Асака туманида мамлакатимизда мисли кўрилмаган энг юқори ҳосилдорлик кўрсаткичига эришилди. Асакалик азаматлар 3902 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 85 центнердан ҳосил кўтардилар. Тумандаги «Янги ҳаёт» жамоа хўжалиги ғаллакорлари ҳар гектар майдондан 88,2 центнердан сара буғдой дони етиштириб донгдор бўлдилар. Марҳаматликлар эса ҳар гектар майдондан 83,6 центнердан ғалла ўриб-йиғиб олдилар. Тумандаги «Пахтакор», Т. Мирзаев ва М. Тожибоев номли жамоа хўжаликларида бу кўрсаткич 83-87 центнерга тўғри келди.

Вилоятнинг қўриқ Улуғнор туманида бўлганмисиз? У ерда ғалла етиштириш машаққатларини тасаввур қилинг-а? Туман ғаллакорлари давлатга дон сотиш режасини вилоятда биринчи бўлиб уддаладилар. Чўл шароитида ҳар гектар майдондан туман бўйича ўртача 57 центнердан ғалла хирмони яратилди.

Бугун андижонлик азамат ғаллакорлар меҳнатига минг бора таъзим қилсак арзийди. Хирмонларингиз донга тўлиб тошаверсин.

Айни кунларда етиштирилган уруғликни саралаб, дорилаб ва қопларга жойлашда, шунингдек, ғаллани қайта ишлаб аҳолининг ун маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини қондиришда «Андижондонмаҳсулот» акциядорлик уюшмаси таркибига кирувчи корхоналарнинг ўрни каттадир.

Қуйида «Андижондонмаҳсулот» акциядорлик уюшмаси раиси Баҳромжон ЖАЛОЛОВ тармоқда амалга оширилаётган ишлар ва долзарб вазифалар хусусида ҳикоя қилади.

❖ **Лаборатория ходими Д. АБДУҚОДИРОВА (чапдан ўнгга), мудири М. НАБИЕВ, лаборант К. ҲАМРОҚУЛОВА ва мудир ёрдамчиси М. МУРОТОВА уруғлик сифатини кўздан кечиришмоқда.**

АНДИЖОН ҒАЛЛАСИ

— Уюшмага қарашли саккизта корхонада 1999 йил ҳосилидан қабул қилиб олинган «Купава», «Деметра», «Половчанка», «Уманка», «Крошка», «Княжна» навли буғдой уруғи замонавий уруғ сараловчи «Петкус» линияларида сараланаётир. Уруғлик буғдой экиш кондициясига келтирилгач дориланиб, қопларга жойлаштирилаётир. Иш кечаю кундуз узлуксиз ташкил этилган. Бир суткада 3-3,5 минг тонна уруғлик тайёрланаётир.

Шу кунгача 60 минг тоннадан ортиқ уруғлик тайёрланиб, шундан қирқ беш минг тоннаси вилоятларга жўнатилди. Аввалги йиллардаги талаб ва эътирозларни ҳисобга олиб уруғлик буғдойнинг сифат кўрсаткичлари ҳар бир вилоят вакиллари иштирокида аниқланиб, талаб даражасига жавоб бергандан сўнг вилоятларга юборилмоқда. Мақсадимиз аниқ, Андижоннинг ғалла уруғидан республикамиз миришкорлари юксак хирмонлар кўтарсин. Дастурхонларимиз ризқ-рўзимиз — нонга тўлиб-тошсин.

Акциядорлик уюшмаси таркибига кирувчи тўртта ҳиссадорлик, бешта жамоа ва битта қўшма корхонада ярим йиллик натижалари кўнгилдагидек бўлди. Мамлакатимиз ҳукумати, «Ўздонмаҳсулот» акциядорлик компанияси, вилоят ҳокимияти томонидан берилган топшириқлар ўз вақтида бажарилаётир. Вилоятимиз аҳолиси сифатли дон маҳсулотлари билан узлуксиз таъминланаётир. Ун, омихта ем, нон ва макарон маҳсулотлари сифати сезиларли ўзгариб бормоқда.

Уюшмамиз меҳнат жамоалари ярим йилда 3 миллиард 635 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқардилар. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 334,2 миллион сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқарилганини таъкидлашни истардим. Биргина ун ишлаб чиқаришни олиб кўрайлик. Ўтган йилнинг шу даврига таққосласак 1 минг 693 тонна кўп ун ишлаб чиқарилди. Омихта ем тайёрлаш эса 5,2 минг тоннага кўпайди. Табиийки, макарон маҳсулотлари ишлаб чиқариш миқёслари ҳам йилдан-йилга ортмоқда. Биргина Асакадаги «ФАМ» қўшма корхонада 2 минг 574 тонна сифатли макарон тайёрланди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан икки ярим баравар ортиқ демакдир.

Бош корхонада ун ишлаб чиқариш режаси 109 фоиз, «Асакадонмаҳсулот» ҳиссадорлик жамиятида эса 114 фоизга ошириб бажарилди.

❖ **«Ўздонмаҳсулот» республика давлат акциядорлик компанияси марказий лабораторияси сифат бўйича бўлим бошлиғи С. Боцманова (ўнгда) ва бригада бошлиғи Н. Охунов, омборчи Х. Каримов.**

❖ **Уруғлик тайёрлаш цехида.**

Умиджон РАҲИМОВ олган суратлар.

«Қўрғонтепадонмаҳсулот» ҳиссадорлик жамияти фаолиятига бир назар ташлайлик. Бир суткада 480 тонна уруғлик дон сараланмоқда. Қўшимча уруғ сараловчи «Петкус», «БИС-100» агрегатлари ўрнатилди. Ўтган йили 24 минг 356 тонна уруғлик Тошкент вилоятига жўнатилганди. Қўрғонтепалик ҳиссадорлар бу йил 26 минг 888 тонна уруғликни тайёрлаб республика вилоятларига жўнатади. Корхона ўтган йили 57 миллион 882 минг сўм фойда олишга эришди. Бир тонна ун ишлаб чиқариш таннархи камайди. Хонобод, Қорасув ва Қўрғонтепа шаҳридаги «Винклер» нонвойхоналарида 629 тонна сифатли нон маҳсулотлари ишлаб чиқарилиб эл дастурхонига тортиқ қилинди. Кунига бир тонна дағал хашак уни ишлаб чиқарадиган цех ишга туширилди. Қўшимча ишчи ўринлари яратилди. Ҳозир корхонада бир кунда 50 тонна омихта ем ишлаб чиқариш қувватига эга цех қурилмоқда.

«Қўрғонтепадонмаҳсулот»лари ҳиссадорлик жамияти жорий йилнинг биринчи ярмида 18 минг 916 тонна ун маҳсулоти ишлаб чиқарди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча ортиқдир.

Охунбобоев номли макка саралаш жамоа корхонаси иқтисодий мўътадил корхоналар сирасига киради. Олти ойликда кутилаётган фойда ҳам миллионларни ташкил этади. Фойда кўп бўлганидан кейин манфаатдорлик ҳам ортаверади-да. Ҳозир корхонада чет эллардан келтирилаётган макка дони қабул қилиб олинаётир. Сермаҳсул макка дони уруғлик сифатида хўжаликларга тарқатилади.

Шаҳрихон дон маҳсулотлари қабул қилиш жамоа корхонасида бугун айни ишлар авжига минган палла. Уруғ саралаш агрегатлари тинимсиз ишлаб турибди. Жамоа аъзолари ғалла уруғини саралаб, дорилаб, қопларга жойлаб вилоятларга жўнатишмоқда. У ерда ишловчиларга барча шарт-шароитлар муҳайё этилган.

Уюшма тизимига кирувчи корхоналарда дастлабки олти ойда бир юз қирқ икки хилда 5092 тонна нон ва булочка маҳсулотлари тайёрланиб эл дастурхонига тортиқ этилди. Ундан ташқари йигирма етти хилда қирқ олти тонна қандолат маҳсулотлари тайёрланиб савдо расталарига чиқарилди. Бозор иқтисодиёти шароитида янгиликка интилмаган доғда қолади. Жорий йилда 32 хил янги маҳсулот турлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Ишчи-хизматчиларнинг ўртача иш ҳақи тўрт ярим минг сўмдан ортиб кетди.

Ўзингдан чиққанига нима етсин. Уюшма ёрдамчи хўжалигида 298 бош қорамол, 40 бош соғин сигир, 59 бош қўй, 101 бош чўчқа, юзлаб парранда парвариш қилинаётир. Шу йилнинг ўзида ўн етти тонна гўшт, етти минг тўрт юз килограмм сут, икки минг дона тухум, олти юз олтмиш килограмм парранда гўшти етиштирилди. Уюшма аъзолари бозор нархидан эллик фоиз арзон нархда, ногирон ва нафақахўрлар эса бепул гўшт маҳсулоти билан таъминланди. Бир кишига ўртача етти килограмм гўшт, уч килограмм сут тарқатилди.

Мана беш йилдирки, ҳиссадорлик асосида иш юритилаётир. Йилдан-йилга ишчи-хизматчиларда меҳнатга, мулкка бўлган муносабат ўзгариб бораётир. Одамлар бозор иқтисодиёти афзалликларидан баҳраманд бўлаётир. Кимки яхшироқ, сифатлироқ ишласа кўпроқ даромадга эгадор бўлишига кўзи етмоқда. Ҳиссадорларда хўжайинлик, эгалик туйғуси қайта тикланмоқда. Бу эса биз учун нақадар аҳамиятлидир.

Ўтган йил якунига кўра бир дона акцияга 150 фоиздан дивиденд берилаяпти. Ҳозиргача барча акциялар жойлаштирилган бўлиб, иккинчи эмиссия чиқаришга тайёргарлик кўрилмоқда.

Хизмат тақозоси билан корхоналаримиздаги ишчи-хизматчилар билан тез-тез мулоқотда бўламан. Кўнглим тоғдек кўтарилади. Негаки, улар мустақил Ўзбекистон фуқароси эканликларидан ғурурланадилар. Юртимиз истиқболидан фахрланадилар. Ўзбекистоннинг буюк келажаги учун астойдил меҳнат қилишни кўнгилларига тугишган. Юртимиз ва доно юртбошимизга садоқатлари беқиёс. Бундайлар билан ишлаб чарчамайсан киши.

Қаердаки, ишчи-хизматчилар ижтимоий ҳимоя топса, ўша жойда ривожланиш, олға интилиш бўлаверади.

Уюшманинг ҳар бир аъзосига ҳар ойда иссиқ овқат учун уч минг сўмдан маблағ берилмоқда. Ярим йилда тўрт нафар ишчи ва етти нафар нафақахўрларга саёҳатга ва оромгоҳларда дам олиш учун йўлланма берилди. Андижон тиббиёт илмгоҳига қарашли клиник шифохонасида 33 нафар ишчи уюшма ҳисобидан саломатликларини тикладилар.

Жамоамиз аъзоларининг қувончли кунида ҳам, мусибатида ҳам улар билан ҳамнафас бўлиш анъанага айланган. Масалан, «Винклер» иссиқ нон корхонаси ишчиси Обиджон Убайдуллаевнинг уйи ёнғин туфайли талофат кўрганида унга уй-жойини тиклаб олиш учун моддий ёрдам берилди.

Корхона ишчиларига 300 минг сўмлик товуқ гўшти бепул тақсимлаб берилди. Олтинкўл тумани халқ таълими бўлимига қарашли «Гавҳар» болалар боғчасига хайрия ёрдами берилди. Президентимиз ташаббуси билан 1999 йил «Аёллар йили» деб эълон қилингани корхонамиз аёлларини ҳам хушнуд этди. Аёлларни эъзозлаш, оналарнинг оғирини енгил қилиш энг савобли ишдир. Аёллар йили муносабати билан тадбир ишлаб чиқарилган. Аёллар учун иш ҳақи сақланган ҳолда кунлик иш вақти бир соатга камайтирилди. Фарзанд кўриш учун бериладиган ҳомиладорлик таътилига ойлик иш ҳақи сақланган ҳолда бир ой аввал чиқарилмоқда.

Масалан, тегирмон ишчиси Мубораккон Нурмуҳамедова иқтисодий ночорлиги учун уйини таъмирлашга ёрдам сўраб мурожаат қилди. Унинг уйи корхона ҳисобидан таъмирлаб берилди. Шунингдек, ногирон нафақахўр София Йўлдошеванинг уйи ҳам корхона ҳисобидан таъмирланди. 8 Март байрами муносабати билан ишлаётган ҳар бир аёлга 3 минг сўмдан, нафақадаги аёлларга эса 1,5 минг сўмдан мукофот пули тарқатилди.

Уюшмамиз корхоналарида ишлаб нафақага узатилаётганлар бу кунни бир умр эслаб юришлари учун ҳаракат қилаяпмиз. Уларга катта миқдорда пул мукофоти берилмоқда. Тўғрида, бутун умри, белининг қуввати, кўзининг нури, ёшлиги қолган корхонадан ҳеч ким норози бўлиб кетмаслиги керак-да. Раҳбарми, оддий ишчими, одамларга фақат нафим тегса, деб яшасагина ундан яхши ном қолади. Имкон топиб, савоб ишни ҳар куни қилганга нима етсин.

Келгусида амалга оширишни кўнгилга туккан ниятларимиз кўп. Технологик қувватларни замонавийлаштиришга эътиборни кучайтираверамиз. Электр энергиясидан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳам долзарб масаладир. Бозор-бозор-да, харажатларни камайтириш йўлларини қидирган доғда қолмайди.

Президентимиз Ислом Каримов Вазирлар Маҳкамаси 1999 йил биринчи ярмидаги иқтисодий ислоҳотлар якунига бағишланган йиғилишда тўлов интизомини мустаҳкамлаш муаммосини тубдан ҳал қила олмаётганимизни ва ўзаро ҳисоб-китобларнинг бозор иқтисодиётига хос маърифий тизимини йўлга қўя олмаётганимизни алоҳида таъкидлаганлари бежиз эмас. Муддати ўтган тўловларнинг мавжудлиги корхоналаримизнинг молиявий аҳволини оғирлаштирмоқда.

Қаранг, «Андижондонмаҳсулот»лари ҳиссадорлик уюшмасининг 1999 йил 1 июль ҳолатига 2 миллиард 576 миллион 408 мингг сўмлик дебиторлик қарзлари мавжуд. Ундан асосий қисми 2 миллиард 86 миллион 119 минг сўмлиги ўтган 1998 йил республикамизнинг вилоятларига жўнатилган уруғлик буғдой учун тўланадиган маблағдир. Вилоятларнинг мутасадди раҳбарлари ҳозирги кунгача қарзларини узиш тараддудларини кўрмаётирлар. Жиззах вилояти 791 миллион 482 минг, Сирдарё вилояти 637 миллион 636 минг, Сурхондарё вилояти 348 миллион 574 минг, Қашқадарё вилояти 99 миллион 679 минг сўм қарзларини қачон тўлайдилар?

Дебитор қарзлар миқдорини камайтириш мақсадида уюшма бош ҳисобчиси Шуҳратбек Мамажанов бошчилигида сезиларли ишлар амалга оширилмоқда. Йиғилган ҳужжатлар қарзларни ундириш учун вилоят хўжалик судларига даъво аризалари билан берилмоқда. Чунки қарзлар масаласи қанчалик тез ҳал этилса, иқтисодий муаммолар ҳам шунчалик тез ечимини топаверади.

Жорий йилда ғалла мустақиллигини мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва ислоҳ қилиш бўйича яна бир дадил қадам қўйилгани қувончлидир. Мамлакатимиз деҳқонлари уч миллион олти юз минг тонналик ғалла хирмони яратдилар. Бундан саккиз йил муқаддам ҳатто ғалла етиштиришни унутаёзган ўзбек деҳқони бугун ғаллачиликда мисли кўрилмаган ютуқларни қўлга киритганидан фахрланмай бўладими?

Иймонимиз комилки, яқин йилларда Ўзбекистонда етиштирилган ғаллага чет эллардан ҳам харидорлар келади. Иншоолло, шундай қувончли кунлар яқин қолди.

«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ тайёрлади.

БОЗОР, ДЕҲҚОН ВА ТОМОРҚА

(Боши 1-бетда)

арзон-гаровга сотади. Бозор хўжайинларига «чўтал» бериш-чи? Бу ерда маркетинг хизмати, нарх-наволар ва олди-соттига тегишли эълонлар ҳақида ўйлашга фурсат йўқ. Шундай бўлгач деҳқон бундай бозорга келадими ва келганда ҳам сотадиган маҳсулотига нисбатан кафолат борми?

Биз ҳозир жаҳон қишлоқ хўжалиги тажрибасини ўрганяпмиз. Шу ўринда хорижда маҳсулот етиштирувчиларнинг камида 4-5 ҳамкори борлиги ва улар маҳсулотни қайта ишлаш, сақлаш ва сотиш масалаларига бевосита масъуллигини эслатиш ўринлидир. Бир сўз билан айтадиган бўлсак, деҳқон ҳуқуқи ҳимояланган, маҳсулоти эса кафолатлангандир. У бозорда маҳсулотини сотиб ўтирмайди ҳам ёки биздагидек қийналиб арзон-гаровга бериб кетмайди.

Энди икки оғиз сўз томорқа ҳақида. Ер қадимдан қут-барака манбаи ҳисобланган ва таъбир жоиз бўлса, Оллоҳ уни фақатгина бир инсонга, яъни деҳқонга ишониб бериб қўйган. Зеро, ҳосилнинг онаси ер, отаси эса меҳнат, деган нақл бор. Шу боис ҳам ер ўз эгаси қўлига тушсагина гуллаб-яшнайди ва аксинча — ялқовларга тушса у кони зарарга айланади. Демак, ерга бўлган муносабатни кескин ўзгартириш даркор.

Шу ўринда бизда ушбу масала қадимда қай йўсинда ҳал этилганлигини келтириш жоиздир. XVI асрда яшаган аллома Абу Юсуф Ёқуб бир асарида «... кимки ерга тўғри муносабатда бўлиб қараса ер уники ва аксинча, агарда ўз ҳолига ташлаб қўйса уч йил ичида унга эгалик қилиш ҳуқуқидан маҳрум этилади» дея ушбу масаланинг қонун билан мустаҳкамланганлигини кўрсатган. Демоқчиманки, томорқалар ҳозир ҳам тегишли маъмурий ва ҳуқуқ-тартибот органлари томонидан назорат қилинса, айни муддао бўлур эди. Ривожланган мамлакатларда томорқаларга тўғри муносабатда бўлиб, унинг унумдорлиги ва маҳсулдорлигини оширса, деҳқонлар рағбатлантирилади ва аксинча, агарда ташландиқ ҳолга келтирса қаттиқ жазоланиши қонунда қатъий белгилаб қўйилган.

Айни пайтда, деҳқонга берилган ерлар бозорга сифатли ва биологик тоза маҳсулотларни чиқаришда муҳим аҳамият касб этиш зарур. Бунда аввало, ернинг ҳар қаричидан илмий-амалий асосда самарали фойдаланишда деҳқон ва олимлар ҳамкорлиги тақозо этилади. Чунки ҳосил ўз-ўзидан юзага келмайди! Шундай экан, деҳқончилик тарзи, экинлар тизими, навлар ва уларни ўстириш технологиялари рисоладагидек бўлиши лозим.

Хуллас, томорқалардан юқори ҳосил олишни хоҳлар эканмиз, техника ва технологиялар, уларни юзага келтирувчи илмий салоҳият ҳақида ҳам чуқур ўйлашимиз керак. Ахир, қишлоққа томорқа маҳсулотларини қайта ишловчи кичик корхоналар кириб келмаса, қандай қилиб маҳсулотга бўлган доимий талабни қондирамиз? Менимча, асосий ишни мана шу ердан бошлаш керак.

Юқоридаги фикрлардан келиб чиққан ҳолда қуйидаги таклифни ҳавола қилишни истардим. Юксак даражада ривож топган хорижий давлатлар тажрибалари фан ва амалиёт уйғунлашсагина ривожланиш бўлишини кўрсатмоқда. Шу муносабат билан газета саҳифасида «Томорқа хўжалиги муаммолари ва уларнинг ечими»га қаратилган махсус рукн очилса. Бундан кейин ҳам шу соҳа ҳақида қизиқарли мақолалар бериб борилса, айни муддао бўлур эди.

Хидиржон БОТИРОВ, Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалик илмий ишлаб чиқариш марказининг Самарқанд бўлими раҳбари, қишлоқ хўжалик фанлари доктори.

МОДДИЙ МАНФААТДОРЛИК ТУЙҒУСИ

Замон изланганники

Ўтган йили 31 декабрда Президентимиз Фармонига биноан республика Молия вазирлиги ҳузурида давлат эҳтиёжлари учун сотиб олинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан ҳисоб-китоб қилиш жамғармаси ташкил этилди. Давлат буюртмаси бўйича етказиб бериладиган пахта, дон ва шолига ҳақ тўлашни ўз вақтида ҳисоб-китоб қилиш ҳамда уларни аванс маблағлари билан таъминлаш жамғарманинг асосий вазифаларидан бири қилиб белгиланди. Хўш, жамғарманинг фаолияти илгариги ҳисоб-китоб ишларидан қандай фарқ қилади? Айни пайтда етиштирилаётган маҳсулотга янги тартибда ҳақ тўлаш, уларни аванс маблағлари билан таъминлаш қандай бормоқда? Қашқадарё вилояти ғаллачилигидаги бу борадаги аҳвол билан танишдик.

Қашқадарё вилоятида жорий йилда 324,8 минг тонна ғалла етиштириш режаси белгиланганди. Айни пайтда воҳада ўрим-йиғим мавсуми якунловчи босқичга кирган. Вилоят ғаллакорлари давлат буюртмасини шараф билан бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Аксарият туман ва хўжаликлар режани аллақачон уддалашган.

Республика ихтисослаштирилган акционерлик-тижорат банки — «Ғаллабанк»нинг Қашқадарё вилояти бўлимида бўлиб, йил бошида ғаллага қанча аванс ажратилганлиги, ўрим-йиғим мавсуми бошлангандан кейин маҳсулотга ҳақ тўлаш қандай олиб борилаётганлиги билан қизиқдик.

— Йил бошида ғаллакорлар ўз вақтида аванс маблағлари билан таъминланди, — дейди банк бўлими бошқарувчиси Рўзи Ҳайдаров. — Вазирлар Маҳкамасининг қарорига кўра етиштирилаётган ғалла харид нархининг 50 фоиз миқдорини олдиндан аванс сифатида бериш кўзда тутилган эди. Бу маблағ бир миллиард 951,8 миллион сўмни ташкил қилди. Ушбу пул бешта босқич билан ғалла етиштираётган хўжаликларнинг ҳисоб рақамларига ўз вақтида бориб тушди. Президентимиз, ҳукуматимизнинг ғамхўрлиги натижасида ўрим-йиғим мавсуми бошланишидан олдин ғалланинг давлат харид нархи оширилди. Жамғарма юборган маблағ бўйича биз қайтадан ҳисоб-китоб ишларини амалга оширдик.

Дарҳақиқат, етиштирилаётган ғаллага янги харид нархи бўйича беш миллиард 659 миллион сўм бериш белгиланди. Ғаллакор хўжаликларга бунинг ярмидан кўпи, яъни икки миллиард 829,6 миллион сўм ўтказилди. Ўрим-йиғим бошлангандан кейин ҳам маҳсулотга босқичма-босқич ўз вақтида ҳақ тўлаб борилмоқда.

Илгари, яъни Жамғарма ташкил бўлмасдан олдин берилаётган аванс маблағларнинг 15 фоизи иш ҳақи учун ажратиларди. Эндиликда бу борада ҳам ижобий ўзгариш бўлди. Яъни ушбу кўрсаткич икки баравардан кўпроқ ортди.

Жамғарма тартибига кўра аванс тариқасида берилаётган маблағларнинг 35 фоизигача ғаллакорларга иш ҳақи сифатида ажратилиши кўрсатилган. Бу ҳам вилоятда ўз вақтида амалга оширилди. Бешинчи июлгача бўлган маълумотларга кўра 300 миллион сўмдан ортиқ маблағ тармоқда меҳнат қилаётган одамларга маош сифатида берилди. Ишга ҳақ тўлашнинг мазкур тартибда йўлга қўйилиши табиийки, ғаллакорлар манфаатдорлигини оширди. Натижада мўл ҳосил етиштириш, уни нест-нобуд қилмай етиштириб олиш имконияти яратилди.

Айни пайтда қайта ишлаш корхоналарига топширилган ғалла учун ҳисоб-китоб қилиш ишлари давом этмоқда. Биз кўпгина туманлардаги хўжаликларга борганимизда бунинг гувоҳи бўлдик.

Шунингдек, ҳукумат қарорига кўра ажратилаётган маблағларнинг қандай сарфланаётганлиги билан ҳам қизиқдик. Берилган аванс ва бошқа маблағлар фақат ғалла етиштиришга ишлатилган. Уларнинг бошқа мақсадларга сарфланишининг олди олинган.

— Тармоқ учун берилаётган маблағларнинг сарфланиши қаттиқ назоратга олинган, — дейди «Ғаллабанк»нинг вилоят бўлими бошқарувчиси Рўзи Ҳайдаров. — Биз бу борада меъёрий ҳужжатлар асосида иш юритяпмиз. Жамғарма ҳам буни қаттиқ назорат қилиб турибди.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, республикамиз Молия вазирлиги ҳузурида давлат эҳтиёжлари учун сотиб олинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан ҳисоб-китоб қилиш Жамғармаси ташкил этилганлиги ғаллакорларнинг моддий манфаатдорлигини оширди. Етиштирилаётган маҳсулотга ҳақ тўланишини ташкил этишда юқорида таъкидланган натижаларга эришилаётганлиги диққатга сазовор.

Ҳосил КАРИМОВ, «Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

УСТЮРТ КЕНГЛИКЛАРИДА

(Боши 1-бетда)

майдони, деб аташаркан. Ҳақиқатан ҳам Устюрт ўз исмини ўзи такрорлашга қўрқадиган қул озган майдон бўлиб илгарироқ ўшал саҳрога бориб қайтган одам бизнинг юқоримизда миллий қаҳрамонга тенг эди гўё.

Энди собиқ Шўролар замони Устюрт заминида нималарни мерос қилиб қолдирди, деб сўрарсиз. Нефть, газ излаган пармалаш экспедициялари Устюрт юзини беаёв жангдан чала-жон ҳолда чиққан жангчининг танасидек «моматалоқ» қилиб кетгани ҳолва экан: «қиркқа қир» деб аталган кимёвий-бактериологик қуролларни синаш майдони (1600 квадрат километрдан иборат) Устюрт, умуман Оролбўйи замини табиатига, ўсимлик ҳамда ҳайвонот дунёсига катта зиён-захматлар етказди. Айниқса, бу нарса юз йиллардан буён бу ерларни макон тутган сайғоқларнинг ўз яйловларига ҳориб-толиб ҳолсираб етишига, катта қисмининг етолмай қолишига олиб келмоқда. Ўзингиз таққослаб кўринг: ўтган асрларда Устюрт бир миллион бошдан ортиқ сайғоққа яйлов ҳамда туғиш макони бўлса, саксонинчи йилларнинг охирига келиб улардан атиги 180 минг боши қолди, холос. Ўзгалари беҳисобу бешафқат отишлар ҳамда юқорида қайд қилинган «синов майдони»дан ўта олмаслик оқибатида нобуд бўлишди. Албатта, Оролимиз ва Оролбўйи табиатига нисбатан қилинган қаттолликлар ҳеч қачон бизларни бепарво қолдирган эмас. Миллатнинг муносиб фарзандлари, шу жумладан, ушбу сатрлар муаллифи ноҳақликка қарши баҳоли қудрат курашганмиз, ўз сўзимизни айтганмиз, таъна-ю тазйиқларга учраганмиз. Ўша пайтдаги танқидий чиқишларимиз беэътибор қолар, бунинг устига асл матн ҳам пати юлинган товуққа ўхшаб қолар эди. Сабаби коммунистик тузум учун инсон, табиат, шу жумладан, Орол денгизининг бир миричалик қадри йўқ эди. Устюртда шофёрлар компас ёки юлдузларнинг жойлашувига қараб йўл босишарди. Олисроқ манзилга бориш учун кўпдан тун вақти танланади. Чунки оқшом чоғи Устюрт осмонида йирик-йирик юлдузлар чамани гуллайди. Биз ҳам она табиатимизга мансуб гўзал жониворлар — сайғоқларнинг туғиш мавсумини кузатиш, имкон қадар уларнинг бош сонини аниқлаш, қисматидан огоҳ бўлиш мақсадида ҳамроҳим, сайғоқшунос олим, биология фанлари номзоди Кўнисбой Қайипбеков билан Белеули, Чўриқ ва Матай ялангикларида, азим Устюрт бағрида тўрт кеча-ю тўрт кундуз кездик.

2. СОЙ ЁҚАЛАБ ҚОЧАЁТГАН САЙҒОҚЛАР

Сафаримизнинг иккинчи куни сой ёқалаб қочиб бораётган 4-5 бош сайғоққа кўзимиз тушди. Шунда олимимиз менга боқиб бошини сарак-сарак қилди. Яна йигирма чақиримча йўл босганимиздан сўнг тағин 30-40 бош сайғоққа дуч келдик. Тўхтаганимиздан кейин олим дарҳол ўз ишига киришиб, сайғоқ изларини санашга, ўлчашга тушди.

— Ўша ёнимиздан ўтган ўттиз-қирқ беш бош сайғоқнинг ичида фақат уч така (қўчқори)си бор экан, қолгани урғочи, аммо туғадигани йигирма беш бошдан ошмайди! — деди олим ишларини тугатгач.

— Аломатсиз-да, оқсоқол: биз уйимиздаги қўй-эчкимизнинг қайсиниси туғиши, қайсиниси қисир эканлигини қўлимиз билан ушлаб кўриб аниқлай олмаймизу бу эртагингизга қандай ишонайлик? — дедим сайғоқшуноснинг хулосаларига гумон билдириб.

— Табиатда ёввойи ҳайвонлар ҳолатини аниқлайдиган усул бор. Агар шу усулнинг сир-асрорини билиб олсанг, сенам бу гапларнинг мағзини чақишинг мумкин. Худо хоҳласа, яна шундай уч-тўрт сайғоқлар гуруҳини учратсак, мен бу йили Устюртда тахминан қанча сайғоқ борлигини бемалол айтиб бера оламан...

Устюрт — олис асрларга оид ўнлаб қўналғалар макони. Биз Белеулида қадимий карвонсаройнинг ажойиб осори-атиқаси устидан чиқдик. Тўғри, ўтмишда ота-боболаримиз Буюк Ипак йўли узра Чин Мочиндан Аштархон, Москов, Макария (Киев) қадар савдо карвонлари билан боришган. Аммо бийдай чўлда. Устюртнинг қоқ ўртасида қадимги римликлар, юнонлар усулида тошни йўниб, оғирлиги бир тоннадан кам бўлмаган харсангларни усталик билан пайвандлаб, виқорли карвонсарой қурган ажлодларимизга қайта-қайта таҳсин ўқийсиз.

Айни кунда Белеули карвонсаройининг арк қисми сақланиб қолган. Унинг тепасида бургут қурган ошиёнда ўжар қушнинг полопонлари чуғурлайди, унинг ўзи эса қанотларини ёзиб кўк гумбази томон парвоз қилади, мағрурлигича яна пастга шўнғийди, шу атрофда эркин айланади. Карвонсаройнинг ҳужралари, турли хоналаридан ҳам анчасининг қолдиқлари, пойдеворлари сақланиб қолган. Ёдгорликдаги тошларга ўйилган нақшлар ва яқин ердаги қабристондаги тош лавҳаларга араб имлосида битилган ёзувлар бу ерда жуда эрта замонлардан бошлаб моддий ҳамда маънавий маданият гуллаб-яшнаганлигидан дарак беради. Маълумотларга қараганда аркнинг юқори қисмида икки арслоннинг икки тарафга қараб турган тош ҳайкаллари бўлиб, уларни эллигинчи йилларда археологлар Санкт-Петербургга олиб кетишган.

Кўпни кўрган қарияларнинг эслашича, карвонсарой яқин ўтмишгача савлат тўкиб турган. Аянчлиси шундаки, «қизиллар» келгач, уни «феодал тузум сарқити» сифатида вайрон этишса, «оқлар» эса деворлари тагидан олтин ахтариб илма-тешик қилишди. Пировардида бир гуруҳ ношуд олимлар унинг харобаларидан маймун қиёфали аждодларимиз изини излашди. Барибир карвонсарой давр шамолларига дош берганча қолдиқлари билан бўлса-да, бугунги истиқлол замонамизга етиб келди. Фақат таассуф қилинадиган жойи шундаки, етмиш йиллик шўролар замонида Устюртнинг ана шундай ажойиб ёдгорликларини таъмирлаш учун бирор ғишт қўйилмади. Чамаси ўзимиз ҳам илк аждодимиз маймун бўлган деган чўпчакка ишониб юраверганмиз.

Кимёвий қурол синовлари Устюртнинг ўсимлик ва ҳайвонот дунёси, атмосферасига жиддий зарар етказди (Зарин номли, илк бора Устюрт кенгликларида синаб кўрилган бу мудҳиш газни Токио метросида «Аум Сенрике» диний экстремистик гуруҳи қўллаган эди).

Ўрозбой АБДУРАҲМОНОВ.

(Давоми бор).

Мустақилликнинг саккиз йиллиги олдидан

ҲАМИША АРДОҚДАСАН, МУҚАДДАС АЁЛ

Ана шундай номланган байрам тадбирини томоша қилиш учун Қибрай туманидаги ўйингоҳга Тошкент вилояти туман ва шаҳарларидан кўплаб аёллар тўпландилар.

— Аёлларга эҳтиром кўрсатиш ва уни эъзозлаш халқимизнинг азалий сифатларидан бири бўлиб келган. Аёлнинг бағрида миллатнинг келажаги улғаяди, — дейди халқаро «Наврўз» хайрия жамғармасининг Тошкент вилояти бўлими бошлиғи Муҳаббат Шоюсупова. — Жорий йилда вилоятимизда аёллар саломатлигини яхшилашга, кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам кўрсатишга бир миллион сўм сарфланди. Ушбу байрам тадбиридан тушган маблағ ҳам хайрли юмушларга ишлатилади.

Мухлислар Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Сайёра Қозиева, Султонпошша Ўдаева ва «Муҳаммаджон гармон», «Тошкент» гуруҳларининг чиқишларини қизғин кутиб олдилар.

Байрам тадбирини Тошкент вилояти хотин-қизлар қўмитаси, халқаро «Наврўз» хайрия жамғармаси вилоят бўлими ва Ўзбекистон телевидениеси мусиқали кўрсатувлар бош муҳарририяти ҳамкорликда ўтказди.

Суратларда: байрам шодиёналаридан лавҳалар.
Эрнест КУРТВЕЛИЕВ олган суратлар.
«Туркистон-пресс»»

РАСМЛАРДА УНИНГ СИЙМОСИ

Ўзбекистон бадиий академияси марказий кўргазмалар залида «Янги номлар» рукни остида истеъдодли мусаввира Зебохон Шарипованинг аёллар йилига бағишланган ва «Хотирот» деб номланган шахсий кўргазмаси очилди. Унда рассомнинг кейинги йилларда яратган ўттиздан зиёд энг яхши асарлари намойиш этилмоқда. Уларнинг асосий қисмида замондош аёллар сиймоси ўз ифодасини топган.

1999 йил — Аёллар йили

Болалигидан рассомликка ҳавас қўйган З. Шарипова Бухоро санъат билим юртини туґаллаб, Тошкент Давлат санъат институтида таҳсил олган. Бу ерда у таниқли ижодкор, Ўзбекистон халқ рассоми Неъмат Қўзибоев раҳбарлигида касб маҳоратини оширган. У талабалик йилларидаёқ ранг тасвир асарлари билан республикамизда ташкил этилган кўплаб кўрик ва кўргазмаларда фаол қатнашиб келган. Рассом асарлари пойтахтимиздаги хорижий давлатлар элчихоналарида ташкил этилаётган кўплаб кўргазмаларда ҳам кенг намойиш этилмоқда. Бугунги шахсий кўргазмасини эса у онаси Турсуной опа хотирасига бағишлади.

Кўргазма очилишида Ўзбекистон бадиий академияси раиси Т. Қўзиев сўзга чиқиб, ёш мусаввиранинг миллийлик барқ уриб турган асарларида Шарқ аёлларининг сиймоси ўз аксини топа олганини, намойиш этилаётган барча расмлар ҳаёт билан ҳамоҳанглигини таъкидлади.

(ЎзА).

КАМТАРИНЛИК

Инсонни улуғлайдиган фазилатлардан бири камтаринликдир. Ахир бекорга «камтарга камол, манманга завол» деган ҳикматли мақол ота-боболаримизнинг кундалик ибораларига айланиб кетмаган.

Ривоят қилишларича Аллоҳ Ҳазрати инсонни яратишдан олдин Қуёш, Ой, юлдузлар инсонни биздан яратса керак деб ўйлашган экан. Қуёш кибр ила «энг ёруғ, энг иссиқман, инсонни фақат мендан яратади» — деб ўйлаган экан. Ой эса ўзича мағрурланиб «Энг чиройли, энг кўркамман, инсонни фақат мендан яратади» — деб ўйлаган бўлса, Арши-аъло «Инсонни мендан яратади, чунки менг энг баланддаги, энг улуғ кошонаман» — деб ҳаволанган экан. Ер эса камтарин бўлганлиги учун, Ердан, тупроқдан яратилган эканмиз.

Кароматли шайх Боязид Бастомийдан «қандай қилиб сув юзида чўкмай юрасиз» — деб сўрашганида «Ахир ёғоч ҳам сувда чўкмайдику, биз ёғоччалик бўлмадикми» — деган эканлар. Улуғ мартаба соҳиблари мана шундай камтарин бўлишган. Эришган даражаларига оддий холатдек қарашган, мақтанишни хаёлларига ҳам келтиришмаган.

Айнан камтаринлик хақида Юсуф Хос Хожиб «Қутадғу-билиг»да шундай деганлар:

СИЙРАТ

«Улуғ бўлсанг кичик
тут энди кўнгил
Улуққа камтаринлик
ярашар, ўғил.
Саъдий Шерозий
Ҳазратлари «Бўстон»даги
Камтаринлик одат
ақлли эрга
Мевали шоҳ боши эгилур
ерга

ҳикматли ўгитлари билан хамон бизларга устодлик қилаяптилар. Демак биз шундай улуғ инсонларнинг авлодлари эканмиз, камтаринликда ҳам уларга мутаносиб ва уларнинг давомчиларига айланмоғимиз керак.

Мен ўзим математик бўлганлигим учун рус ёзувчиси Лев Толстойнинг камтарлик хақидаги математик ўхшатишини қайд этишни лозим кўрдим: «Одам каср жадвалига ўхшайди, одамнинг ўзи каср сурати бўлса, махражи эса ўзи ҳақидаги фикридир. Махраж қанчалик катталашгани сари сурат шунчалик кичиклашади». Демак камтарлик феъли-атворимиз, руҳиятимизга ўзгача жозиба, куч ва эхтиром бахш этар экан.

Арастунинг олдига бир одам келиб: «Мен буюк бир шаҳар аҳлидандирман» — деб мақтанди. Арасту айтди: «Бунинг аҳамияти йўқ, аммо сен буюк шаҳар одами бўлишга лойиқмисан ёки йўқми, ана шу аҳамиятга моликдир». Худди шунингдек бугун биз мустақил Ўзбекистон фуқароларимиз. Зеро камтаринлигимиз, тавозеъмиз билан шу юртга лойиқ бўлсак, юртимиз қадар улуғворликка юз тутамиз.

Ҳамдам ТЎЙЧИЕВ,
олий тоифали ўқитувчи.

Футбол оламида

КАНЧЕЛЬСКИС «ЭВЕРТОН»ДА

Энг моҳир футболчилар атрофида бўлаётган савдолар анчадан буён менеджерлар, журналистлар ва тренерлар эътиборини жалб қилиб келмоқда. Футбол оламидаги сўнгги можаролар Англия «Манчестер Юнайтед» клубининг мураббийси Алекс Фергюсон билан боғлиқдир. У россиялик футболчи Андрей Канчельскисни «Эвертон» командасидан сотиб олиш учун пора таклиф қилганлигини таъкидламоқда.

АКОПЯН «АЛАНИЯ»ДА ЎЙНАЙДИ

Россиянинг «Алания» таркибида Ереваннинг «Цемент» командаси ҳужумчиси 19 ёшли Ара Акопян машқ қилмоқда. Бу ёш футболчи тўп сурган «Цемент» командаси Арманистон чемпионатида биринчи ўринларни эгаллаб, бир неча бор олтин медалларни қўлга киритган. «Алания» вакиллари яқинда бўлиб ўтган лига чемпионатидаги «Цемент» билан Литванинг «Жальгирис» ўртасидаги ўйинларни кўргач қуйидаги тўхтамга келди: «Унинг ўйини бизга жуда маъқул келди. Команда худди шундай ҳужумчига муҳтож эди. Муаммолар бартараф қилингач у бизнинг командада тўп суради».

Н. МУҲАММЕДОВА.

ЗАҲАР ТЕШИБ ЧИҚДИ

Гиёҳвандлик — давримизнинг энг даҳшатли иллатларидан бири. XX аср вабоси деб ном чиқарган СПИД касалини келтириб чиқарувчи асосий манбалардан бири ҳам гиёҳвандлик эканлиги ҳеч кимга сир эмас.

Сирдарё вилояти ички ишлар бошқармаси ходимлари томонидан олиб борилган тезкор тадбирлар натижасида Тожикистон Республикаси фуқароси Ленинобод вилоятининг Зафаробод шаҳрида яшовчи Мардон Қодиров 1,5 килога яқин «Қорадори» гиёҳванд моддасини сотаётган пайтда қўлга олинди. Дастлабки суриштирувлардан сўнг шу нарса маълум бўлдики, у чегарадан Ховос посёлкасининг Тожикистон билан туташ жойидаги темир йўл орқали пиёда ўтган.

Худди шу сингари Тожикистон фуқароси 25 ёшли Саодат исмли аёл ҳамҳамюртлари Юсуф ва Гулчеҳралар билан бирга олдиндан жиноий тил бириктириб олиб келишган бир килога яқин гиёҳванд модда героинни 7000 АҚШ долларига сотмоқчи бўлишаётганида Фарғона вилояти ички ишлар бошқармаси ходимлари томонидан қўлга олинади.

Сурхондарё вилоятининг Узун туманида тадбир ўтказаётган пайтимизда героин—гиёҳванд моддаси олди соттиси билан боғлиқ тезкор тадбирни амалга оширдик. Натижада Ж. Пирназаров номли жамоа хўжалигида яшовчи Зайниддин Мелибоев, Омонов номли жамоа хўжалигининг Қаршиобод ҳудудида яшовчи Узун тумани ҳокимияти ҳайдовчиси Абдулло Холов, термизлик Нортожи Омонов ва Тожикистон Республикасининг М. Турсунзода туманида яшовчи Абдуғаффор Бобожоновлар 810 грамм героин—гиёҳванд моддасини 6 минг АҚШ долларига сотаётганида қўлга олинди.

Жиноятга жазо муқаррар

Шу вилоятнинг Денов шаҳри ҳудудида Узун тумани Б. Омонов номли жамоа хўжалигида яшовчи 1975 йилда туғилган Алишер Хидиров, шу туманнинг Боботоғ қишлоғида яшовчи 1960 йилда туғилган Мулло Нуралиевлар 1 килодан зиёд героин— гиёҳванд моддасини 4800 АҚШ долларига сотаётганларида ушландилар.

Темиз шаҳрида яшовчи Чаман Хўжаева жиноятчи шериклари билан 4 килограммга яқин «Қорадори» гиёҳванд моддасини 1400 АҚШ долларига сотишга уринган пайтда ички ишлар ходимлари томонидан қўлга олинди. 50 ёшдан ошган,, беш фарзанднинг онаси Ч. Хўжаева Термиз шаҳрида ва Тожикистон Республикасида яшовчи жиноий шериклари Абдурафиқ ва Акбар Бўтаевлар билан бирга ушбу моддани сотишдан олдин ўз фарзандлари тақдирини ўйламагани кишини ташвишга солади.

Шунингдек, Тошкент шаҳрида ўтказилган тезкор тадбирлар натижасида Тошкент шаҳрида яшовчи муқаддам судланганлар 1958 йилда туғилган Шорасул Раҳимов ҳамда 1965 йилда туғилган Жалил Абдураҳмоновлар 1 килограммдан зиёд героин—гиёҳванд моддасини 8 минг АҚШ долларига сотмоқчи бўлганларида қўлга олиндилар.

Ҳаёт инсонга бир марта берилади. Лекин қалби сўқир кимсалар ҳам борки улар мол-дунё, бойлик таъмасида ўзининг соғлиғини ҳам писанд қилмайдилар.

Транспортдаги ички ишлар бошқармасининг Бухоро шоҳбекати тармоқ ички ишлар бўлими ходимлари 259 сонли «Душанбе — Волгоград» поездининг 4-вагонида кета туриб тўсатдан ҳушидан кетган йўловчи Тожикистон Республикасининг Қўрғонтепа вилояти Куйбишев туманида яшовчи Мирзоназар Алимардоновга ёрдам кўрсатишга уринадилар. Бироқ, бемор ҳа, деганда ўзига келавермасдан у ўша ерда вафот этади.

Ички ишлар ходимлари унинг нима сабабдан ўлганини билиш учун тиббий экспертизадан ўтказишади. Шунда марҳумнинг ошқозони ва ичакларидан 31 дона тупонча ўқига ўхшаш капсула ичига жойланган героин гиёҳванд моддаси чиқади. Маълум бўлишича шулардан айримлари ошқозонда ёрилиб кетган экан. Натижада ҳали қирқ ёшга ҳам тўлмаган Алимардонов ҳаётдан бевақт кўз юмди.

Яқинда «Душанбе — Волгоград» поездининг 12-вагонида кетаётган йўловчи — тожикистонлик Акбар Маъруфов ҳам бирдан ҳушидан кетгани туфайли зудлик билан касалхонага олиб борилди. Лекин, шифокорларнинг уриниши бекор кетди. Кўп миқдорда гиёҳванд моддани ютиб олган ва шу йўл билан уни Волгоградга етказмоқчи бўлган Акбар касалхонада бу дунёдан кўз юмди. Мутахассислар унинг ошқозонидан целлофан халтачаларга ўралган 176 грамм миқдорида героин моддасини олдилар.

Бировларни заҳарламоқ ниятида «заҳар» ютиб йўлга отланган бу кимсаларга ачиниб гапиришга ҳам кишининг тили бормайди. Қолаверса ўз айбини яшириш учун бандасининг кўзини шамғалат қилишга уринган бу кимсанинг яратган эгам томонидан ўз жазосини олгани зора бошқаларга ҳам сабоқ бўлса...

Шуҳрат РЎЗИЕВ,
ИИВ Матбуот маркази хизмати ходими.

ANA FOOD MACHINERY

ЛОЙИҲАЛАШТИРИШ – КАФОЛАТЛИ ИШ БАЖАРИШ – ИНЖИНИРИНГ

ANA INTERNATIONAL

«ИШГА ТАЙЁР» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТИЗИМЛАРИ

1. ДОНДАН УН ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ КОМБИНАЦИЯЛАНГАН ИХЧАМ ТИЗИМЛАР:

Ушбу ишлаб чиқариш тизими донни намлик ёрдамида ва қуруқ тозалай оладиган янги моделни ўзида мужассам этган. Доннинг намлик даражасига қараб дон тозалагич модулини ростлаш имконига эга. Донни тозалаш ва янчиш модули бир ярусли шассида жойлашган ва турли хоналарга ўрнатишда конструктив афзалликларга эга. Тизимларни баландлиги 8 м. ва майдони 150-250 м2 бўлган бир қаватли бинода ўрнатиш ниҳоятда қулай. Ушбу тизимга сарфланган маблағ ниҳоятда тежамли ва фойдалидир. Тайёрланаётган маҳсулотни навлар бўйича тартибга солиш имкони бор.

Маҳсулдорлиги: бир кеча-кундузда 20-160 тонна (доннинг қаттиқлигидан қатъий назар)

2. МАККАЖЎХОРИ УНИ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ КОМБИНАЦИЯЛАНГАН ИХЧАМ ТИЗИМЛАР:

Бир ярусли шассида қотирилганлиги туфайли ишлатиш ва назорат қилиш ниҳоятда қулай.

Сарфланган маблағ тежамли ва фойдалидир.

Маҳсулдорлиги: бир кеча-кундузда 20-160 тонна.

3. КЎП ЯРУСЛИ ТЕГИРМОН ТИЗИМЛАРИ:

Маҳсулдорлиги ниҳоятда юқори бўлган автоматлашган тегирмон тизимлари, 3,5-6,5 қаатли биноларда ўрнатилади.

Маҳсулдорлиги: бир кеча-кундузда 80-700 тонна (доннинг қаттиқлигидан қатъий назар).

4. ОМИХТА ЕМ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ ТИЗИМЛАР:

Қумоқланган ва кукунсимон омихта ем ишлаб чиқаради. Таркибий элементлардан хомашё тайёрлайди ва тайёр хомашёдан омихта ем ишлаб чиқаради.

Маҳсулдорлиги: соатига 5-10 тонна.

5. ЎСИМЛИК ЁҒИ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ ТИЗИМЛАР:

Кунгабоқар ва маккажўхори ёғи ишлаб чиқаради. Харидорнинг хоҳишига кўра, тайёр маҳсулот ишлаб чиқарувчи, шунингдек, ярим тайёр маҳсулот ишлаб чиқарувчи тизимлар етказиб берилади.

Маҳсулдорлиги: бир кеча-кундузда 20-50-100 тонна.

6. МАКАРОН МАҲСУЛОТЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ ТИЗИМЛАР:

Хамир ёядиган, пресслайдиган ва куритувчи модуллар итальян қурилмаларидан иборат.

Стандарт тизимлар маҳсулдорлиги: соатига 100-150 килограмм. Харидорнинг истагига биноан, янада кучлироқ ускуналар етказиб берилади.

****** Барча тизимлар замонавий технология талабларига тўла жавоб беради. Бундан ташқари, харидорнинг хоҳишига биноан, кам қувватли маҳсулдорликка эга тизимлар автоматлаштирилган система билан таъминланади. Қайта лойиҳалаш ва назорат амалга оширилади.***

ANA INTERNATIONAL FOOD AND FOOD INDUSTRY CO
C - 4 31 /1 TASHKENT / UZBEKISTAN
TEL: + 3712 34 19 72 - + 3712 35 38 57 - + 371 137 55 57.
FAX: + 3712 35 38 57.
FAX / MODEM: + 371 137 55 57.
INTERNET: http ://www. anamilling. com.
.E — MALL: anamo@silk.org.

Бош муҳаррир
Ўткир РАҲМАТ

МУАССИСЛАР — *Ўзбекистон Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзпахтасаноат-сотиш» уюшмаси, «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси, Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси.*

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

Телефонлар: муҳаррир ўринбосарлари — 133-16-27, 133-44-43, масъул котиб — 133-09-93, ижодий гуруҳлар: агросаноат мажмуи — 136-54-51, ижтимоий ҳаёт ва ҳуқуқ — 136-56-30, молиявий хизмат — 136-56-36, макроиқтисодиёт — 136-56-25, маънавият-маърифат ва спорт — 136-54-51, хатлар ва вилоят мухбирлари билан ишлаш — 136-54-42.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

«Қишлоқ ҳаёти» материалларини кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 00006. Буюртма Г— 0630, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 23.30

1 2 3 3 4 6.